

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra výtvarné výchovy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Lucie Machů

Cestování

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem „*Cestování*“ vypracovala samostatně a s použitím uvedené literatury a pramenů.

V Olomouci dne

.....

Bc. Lucie Machů

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucí mé diplomové práce, Mgr. Magdaleně Adámkové Turzové Ph.D., za podněty, konzultace a cenné rady při realizaci díla. Také chci poděkovat všem, kteří mě podporovali a byli mi v mnohém oporou.

Obsah

ÚVOD	6
1. Znázornění krajiny v malbě	7
1.1. Antika	7
1.2. Středověk	9
1.3. Renesance	12
1.4. Baroko	15
1.5. Romantismus	19
1.6. Realismus	23
1.7. Preraffaelité	25
1.8. Impresionismus	26
1.9. Postimpresionismus	28
1.10. Umění 20. století	30
1.11. Současné umění	34
2. Dopravní prostředky	46
2.1. Silniční doprava	46
2.2. Vodní doprava	47
2.3. Železniční doprava	47
2.4. Letecká doprava	48
2.5. Pěší doprava	48
3. Vznik, vývoj práce a zpracování vybrané problematiky	49
3.1. Náměty a návrhy	49
3.2. Realizace	57
3.2.1. Pohled z automobilu	57
3.2.2. Pohled z lodi	57
3.2.3. Pohled z vlaku	57
3.2.4. Pohled z letadla	57
4. Didaktická část	61
4.1. Návrh projektu „Cíl je cesta“	61
4.1.1. Chůze	62
4.1.2. Rychlost	66
4.1.3. Pohled z výšin	68
ZÁVĚR	72
POUŽITÁ LITERATURA	73
ELEKTRONICKÉ ZDROJE	75

SEZNAM OBRAZOVÉ DOKUMENTACE	77
ANOTACE.....	83

ÚVOD

Cestování je nedílnou součástí života každého z nás. Ve své práci se soustředím na pohledy z různých dopravních prostředků uvedených do pohybu. Inspirací mi byly především knížky a příběhy o putování na nejvýznamnější poutní místa, ve kterých mě zaujala myšlenka, že v průběhu chůze si všímáme i těch nejmenších detailů. Člověk se od samotného počátku dopravoval chůzí, později využíval zvířat, nakonec své hlavní místo v dopravě získaly stroje. Bez dopravy by byla existence lidské společnosti nemyslitelná, a proto se lidstvo snažilo po celá staletí cestování rozvíjet v komfortnější a rychlejší. Cíle se staly daleko lépe dosažitelné než před staletími. Tento technický vývoj však zapříčinil, že z dopravních prostředků se nám naskytují různorodé scenérie.

Šest obrazů zachycuje pohledy z automobilu, lodi, vlaku a letadla. Na všech obrazech je vyobrazena okolní krajina, která se mění v závislosti na dopravním prostředku.

Teoretickou část proto věnuji vývoji znázornění krajiny od nejstarších civilizací po současnost (od starověku přes středověk, novověk, moderní a postmoderní umění až po současnost). V neposlední řadě popisují vznik, vývoj práce a jak jsem zpracovala vybranou problematiku.

V didaktické části pracuji s výše zmíněnými pojmy – doprava a cestování. Vytvořený projekt „*Cíl je cesta*“ se skládá ze tří částí. Projekt se zaměřuje na tematiku cestování dopravními prostředky. Žáky by měl vést k zamyšlení nad negativními vlivy dopravy na životní prostředí a k intenzivnějšímu vnímání svého okolí. Zároveň se jednotlivými bloky prolínají některé moderní umělecké slohy či styly, jež navazují na dopravu.

Cestování je pro mě blízkým tématem, ať už se jedná o každodenní či prázdninové cestování. Několik let jsem dojížděla do školy vlakem, nyní řídím automobil a v Olomouci využívám městské hromadné dopravy, naopak o prázdninách ráda navštívím i místa, která jsou v dosahu pouze prostřednictvím letecké dopravy. Celá práce mě vedla k zamyšlení nad budoucím vývojem dopravy, nad proměnami krajiny a s tím spojenými aktuálními otázkami ohledně znečišťování planety, ke kterému prokazatelně přispívá také naše cestování.

1. Znázornění krajiny v malbě

Hlavní roli v mé diplomové práci zastávají dopravní prostředky, ale také krajina, kterou můžeme z těchto prostředků spatřit, proto je následující text zaměřen na vývoj znázornění krajiny v malbě v průběhu historie. Příroda není spojena pouze s dopravou, ale také s poutnictvím, které mě k tématu této práce přivedlo. „*Poutník, který se vztahuje k přírodě s obdivem a láskou, vytváří jakýsi pomyslný most, jenž propojuje vnitřní a vnější skutečnost – objevuje žijící krajinu jako síť vztahů, do níž je vetkán a odkrývá její příběhy jako skrytou paměť vlastní duše.*“¹

Druh obrazu zachycující primárně krajinu se nazývá krajinomalba. Výkladový slovník výtvarného umění od Jana Baleky vykládá tento druh následně „*krajinářství, obor malířské nebo grafické tvorby zachycující volnou krajinu, lidský zásahem nedotčenou, nebo krajinu, do níž zasáhl člověk.*“² Krajinomalba se vyvíjela a měnila po celá tisíciletí stejně jako samotné lidstvo a jeho myšlení. Význam přírody byl tak vždy jiný v závislosti na historickém období. V níže uvedených podtématech se věnuji proměnám krajinomalby v jednotlivých etapách evropského malířství.

Krajinné motivy stály dlouhou dobu na okraji zájmu. Pravěcí lidé zobrazovali především zvířata, jakožto zdroj obživy. S tím souvisí víra v to, že pokud se něco stane symbolicky, odehraje se to i ve skutečnosti. Proto lovci v pravěku vyobrazovali zvířata zasažená šípy, aby se jim při lovu lépe dařilo. Je proto zcela pochopitelné, že krajinné motivy nemohly v tomto období nabýt na oblíbenosti. Změnu přinesl až starověk. Nejstarší znázornění krajiny je zachyceno v rytinách kamene (Uruk, 3200 př. n. l.), na sumerských válečcích a u Asyřanů na reliéfech. Pro čínské umění se přírodní motivy staly základem tradice a ovlivnily také korejskou a japonskou kulturu. Egypťané vyobrazovali venkovskou krajinu, ale i prostředí země mrtvých.³

1.1. Antika

V 6. století př. n. l. měli staří řečtí filozofové zájem o přírodu a přírodní děje. „*Jejich bádání směřuje k pochopení hmotné, přírodní podstaty světa. Především usiluje pochopit, jaké*

¹ ZEMÁNEK, Jiří, ed. *Od země přes kopec do nebe--: o chůzi, poutnictví a posvátné krajině*. Praha: Arbor vitae, 2005. ISBN 80-86300-66-8, str. 9.

² BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997. ISBN 978-80-200-1909-7, str. 184.

³ BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997. ISBN 978-80-200-1909-7, str. 185.

místo v něm zaujímá člověk.“⁴ Krajinné pozadí zůstává podřadné a je zobrazováno pouze nejnútnejší okolí. Nový zájem o přírodu se nám naskytuje v helénismu. Postupně se formuje zárodek krajinomalby. Konečně se tak setkáváme s oceněním krajiny, ve kterém krajina dokonce celému vyobrazení dominuje. Rodící se zájem se projevuje v helénistické a římské literatuře nebo na freskách ve vilách a palácích v Římě, Pompejích či Herkuláneu. Přibližně z 1. století př. n. l. pochází fresky z cyklu Krajiny z Odysseje.⁵ Také parky a zahrady, které zaujaly význačné místo v římském impériu poukazují na fakt, že se příroda stala součástí života antického světa.

Freska z cyklu Krajiny z Odysseje, 1. století př. n. l. (obr. č. 1)

Nástěnná malba ve Villa Livia poblíž Říma, konec 1. století (obr. č. 2)

⁴ LIBROVÁ, Hana. *Láska ke krajině?*. Brno: Blok, 1988, str. 26.

⁵ LIBROVÁ, Hana. *Láska ke krajině?*. Brno: Blok, 1988, str. 27.

Nástěnná malba z haly domu Villa Livia zobrazuje realisticky ptáky, ovoce a stromy. Umělec se snažil vytvořit iluzi nádherné zahrady a popřít zeď, za níž můžeme vidět travu a stromy zaplněné plody.⁶

Bohužel vývoj, kterým si prošlo helénistické krajinářství neměl své pokračovatele, jelikož umění ovlivnily tendence přicházejících „barbarů“, kteří preferovali schematičnost, symboličnost a abstrakci. Došlo k úpadku kultury a řemesel, a tak zájem o přírodní scenérie vyprchal.⁷

1.2. Středověk

„V raném středověkém umění, v němž vyznívá ještě antický vliv, je krajina podávána ve zlomcích a symbolických náznacích, např. v knižní malbě (*Vídeňská Genesis*), obdobně je tomu i v malbě a sochařství (relífy).“⁸ Příroda, která tehdy znamenala něco jako vnější svět byla vnímána nepřátelsky především z pohledu křesťanské víry, která chápala okolní svět jako odvádění pozornosti člověka od Boha.⁹ Ve vrcholném středověku dominují umění románský sloh a gotika, které jsou orientovány výhradně nábožensky. V malbě se jedná většinou o náboženské výjevy, později však nacházíme v těchto scénách také krajinné motivy, které děj přímo vyžadují (stromy, skály) a přinášejí sebou symbolický význam, například strom nese význam stromu života nebo poznání jako ztělesnění dědičného hříchu. I pro dnešní společnost skrývá strom symboly životní síly, zdraví a dalších atributů.¹⁰ Pozadí je abstrahováno, nahrazeno buď ornamentální tapetou nebo zlatavou barvou. Obraz nemůžeme vnímat v celistvosti, protože zde není optická jednota prostoru. Postoj k přírodě se začíná měnit s myšlenkou představy světa či přírody jako výtvaru Božího uměleckého díla a představou ráje jako zahrady – tedy určité formy přírody.¹¹ Středověký malíř se snažil podat přesvědčivě nejen příběhy z Bible, ale také smysly vnímanou přírodu.

Gotické malířství dospělo ke svému vrcholu díky osobnosti malíře Giotta di Bondone, který se přestal řídit významovou perspektivou a začal malovat podle zrakového vjemu,

⁶ BECKETT, Wendy a Patricia WRIGHT. *Toulky světem malířství*. Praha: Fortuna Print, 1998. ISBN 80-86144-10-0, str. 21.

⁷ STIBRAL, Karel. *Proč je příroda krásná?: estetické vnímání přírody v novověku*. Praha: Dokořán, 2005. Bod (Dokořán). ISBN 80-7363-008-7, str. 21.

⁸ BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997. ISBN 978-80-200-1909-7, str. 185.

⁹ STIBRAL, Karel. *Proč je příroda krásná?: estetické vnímání přírody v novověku*. Praha: Dokořán, 2005. Bod (Dokořán). ISBN 80-7363-008-7, str. 25.

¹⁰ LIBROVÁ, Hana. *Láska ke krajině?*. Brno: Blok, 1988, str. 33-34.

¹¹ STIBRAL, Karel. *Proč je příroda krásná?: estetické vnímání přírody v novověku*. Praha: Dokořán, 2005. Bod (Dokořán). ISBN 80-7363-008-7, str. 27-28.

přičemž člověk, krajina, architektura i prostor jsou zachyceny zcela rovnoměrně. Zlaté pozadí nahradil krajinou, byť zjednodušenou. Autor tak překonal strnulou plošnost a schematicismus byzantského malířství a vybudoval „trojrozměrný“ obrazový prostor.¹²

Giotto di Bondone – Oplakávání, 1305 (obr. č. 3)

Na Giotta navazovala celá řada umělců, mezi něž patřili také bratři Lorenzettiové. V první polovině 14. století obdržel Ambrogio Lorenzetti zakázku na výmalbu zasedacího sálu radnice (Palazzo Pubblico) v Sieně. Freska Alegorie dobré vlády ve městě a na venkově se stala mistrným dílem raného krajinářství. Na zdech sálu vyrostla skutečná Siena, jak ji každodenně její obyvatelé viděli – s ulicemi, lidmi či políčky, zkrátka svébytný ryze světský námět obrazu. Jedná se o panoramatický pohled z ptačí perspektivy, a jelikož malíř zobrazil panoráma z různých úhlů pohledu, nejsou budovy ve správném měřítku k postavám lidí. Z obrazu na nás dýchá poklidná atmosféra, neboť má popisovat dobu míru, rozvoje obchodu, průmyslu i zemědělství v níž jsou obyvatelé Sieny spokojeni.¹³

¹² HRON, Josef. *Jak namalovat krajinu*. Praha: SPN, 1978. Pomocné knihy pro žáky (Státní pedagogické nakladatelství), str. 39.

¹³ BECKETT, Wendy a Patricia WRIGHT. *Toulky světem malířství*. Praha: Fortuna Print, 1998. ISBN 80-86144-10-0, str. 53.

Ambrogio Lorenzetti - Alegorie dobré vlády na venkově, 1338-1339 (obr. č. 4)

V 15. století se začala na vývoji krajinomalby silně podílet malba Vlámška a Holandska. Mezi taková díla patří zdobený rukopis bratří z Limburka *Přebohaté hodinky Vévody z Berry* neboli knihy, které obsahují modlitby, v nichž jsou krajinnými situacemi symbolizovány jednotlivé měsíce v roce. Jedná se o vyobrazení, které předznamenalo zájem o přírodní detaily a krajinný prostor ve vlámském malířství.¹⁴

Bratři z Limburka – Ilustrace se skupinou poutníků u měsíce srpna, kolem r. 1410 (obr. č. 5)

¹⁴ HRON, Josef. *Jak namalovat krajinu*. Praha: SPN, 1978. Pomocné knihy pro žáky (Státní pedagogické nakladatelství), str. 42.

Krajina se objevuje také v díle Gentský oltář od Jana van Eycka, malíře pozdního středověku.

**Jan van Eyck - Klanění mystickému beránku (prostřední panel Gentského oltáře),
1432 (obr. č. 6)**

1.3. Renesance

S renesancí přichází zájem o člověka, navrácení k ideálům antiky, a tudíž zájem o přírodní vědy, které podporovaly přírodní motivy a krajinné prostředí. „*Východiskem renesanční tvorby byla příroda, její smyslový jev a zákonitosti jejího vnímání.*“¹⁵ Přibližně od roku 1420 se objevuje nový smysl pro prostor, který již v době svého vzniku bývá ztotožňován s „realistickým“ přístupem, a objevuje se především v záalpském umění. Naopak Itálie má zájem o krásu tvarů.¹⁶ Na severu většinou malíř skicuje přírodní detail, podle kterého následně vzniká větší obrazový celek, často náboženského charakteru. Umělci se však čím dál častěji věnovali krajině až si získala hlubší pozornost a své místo v malbě na desce. Za první malbu krajiny bez lidí je pokládáno dílo Albrechta Aldorfera Dunajská krajina se zámek Wörth (počátek 16. století). Další umělci se nechávali inspirovat proměnami způsobenými vlivem ročních období či motivy činností trávení volného času – lov, bruslení nebo společenské zábavy. Konkrétním příkladem nám můžou být obrazy nizozemského umělce Pietera Bruegela staršího. Už od 14. století se stalo cestování mezi jednotlivými zeměmi dostupnější a navštívení

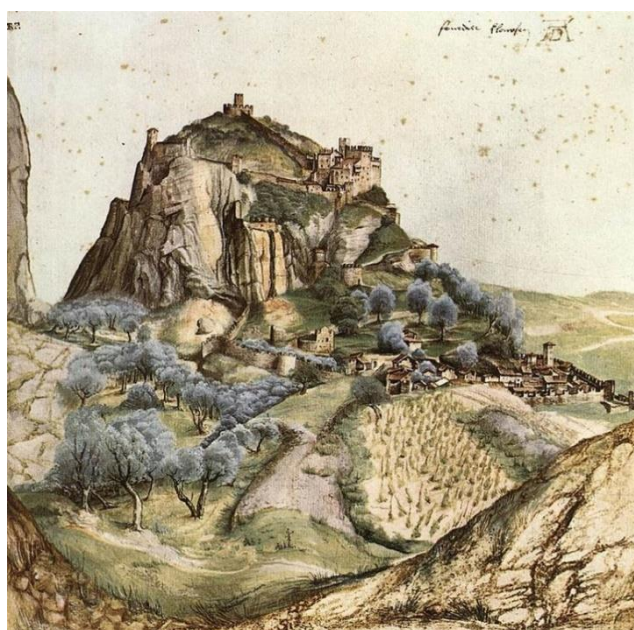
¹⁵ MALIVA, Josef. *Doteky s uměním a časem*. Brno: Vysoké učení technické, 1996. ISBN 80-214-0822-7, str. 112.

¹⁶ STIBRAL, Karel. *Proč je příroda krásná?: estetické vnímání přírody v novověku*. Praha: Dokořán, 2005. Bod (Dokořán). ISBN 80-7363-008-7, str. 41.

Itálie, jakožto kolébky renesance, bylo bráno jako určitá nutnost a součást výtvarného školení. Také německý umělec Albrecht Dürer působil v této zemi a čerpal náměty pro své práce, sám tvrdil, že našel většího pochopení ve světě než ve své zemi.¹⁷ V jeho tvorbě najdeme detailně propracované malby z přírodního prostředí a řadu studií. Dürer se nechal vést filosofií, podle níž je pravé umění pevně zakotveno v přírodě a ten kdo ji dokáže nakreslit, ji ovládá.¹⁸

Pieter Bruegel starší – Zimní krajina s bruslaři, 1565 (obr. č. 7)

Albrecht Dürer – Pohled na Arco, 1495 (obr. č. 8)

¹⁷ BECKETT, Wendy a Patricia WRIGHT. *Toulky světem malířství*. Praha: Fortuna Print, 1998. ISBN 80-86144-10-0, str. 152.

¹⁸ WOLF, Norbert. *Albrecht Dürer: 1471-1528: génius německé renesance*. Praha: Slovart, 2007. ISBN 978-80-7209-889-7, str. 40.

Nejvýraznějším malířem italské renesance byl bezpochyby Leonardo da Vinci. V jeho dílech nese příroda většinou sekundární funkci a můžeme ji vidět na pozadí figurálních scén, avšak objevují se i studie a skici, kde je stopa lidské činnosti vedlejší a hlavní roli zaujímá krajina, již autor ztvárnil realisticky.¹⁹

Leonardo da Vinci – Údolí řeky Arno, 1473 (obr. č. 9)

Silněji se začíná prosazovat pozemská skutečnost či současný život oproti biblickým výjevům a vítězí smyslový přístup, pozorování a zrakový vjem. V Itálii se o to zasloužila především benátská umělecká škola v 15. a 16. století. „Rozvedli krajinné prostředí obrazu do širokých záběrů a dali mu iluzivně věrohodnou podobu. Benátčané posílili podíl barvy v obraze a krajina jim sloužila často jako prostředek k vyjádření citového stavu a poetického obsahu (například Giorgionova *Bouře*).“²⁰

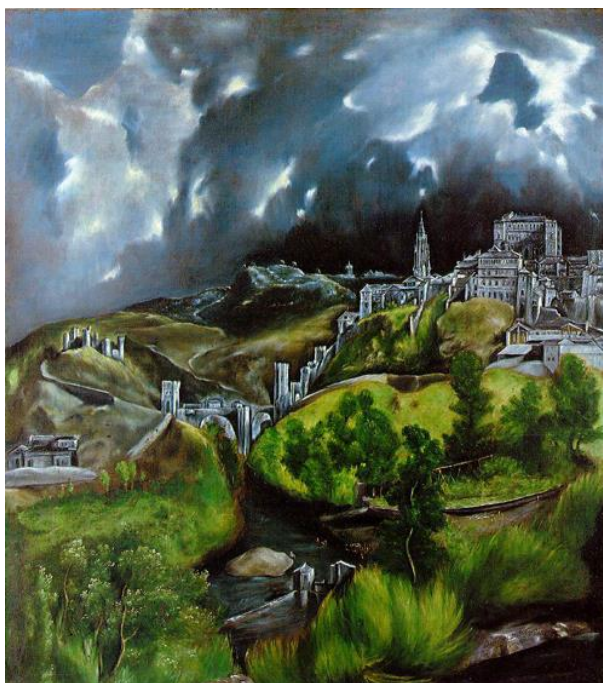

Giorgione – Bouře, 1508-1509 (obr. č. 10)

¹⁹ STIBRAL, Karel. *Proč je příroda krásná?: estetické vnímání přírody v novověku*. Praha: Dokořán, 2005. Bod (Dokořán). ISBN 80-7363-008-7, str. 42.

²⁰ HRON, Josef. *Jak namalovat krajinu*. Praha: SPN, 1978. Pomocné knihy pro žáky (Státní pedagogické nakladatelství), str. 40.

Za podstatné pokládám zmínit také malíře španělského manýrismu, El Greca. Jeho krajinomalba *Pohled na Toledo* je konvenčně rozdělena na dvě části – krajina s městem nad nimiž se rozprostírá bouřlivé nebe. Městu dominují hrad a katedrála, které jsou symboly světské a duchovní moci. Pro autora je typická zářivá barevnost a fantastické probleskující osvětlení, jak tomu bývá u bouře, dohromady přidávají díle na dramatičnosti a dynamice.

El Greco – Pohled na Toledo, 1597 (obr. č. 11)

1.4. Baroko

Již od renesance jsme mohli být svědky neustále stoupajícího významu krajiny v obraze, avšak teprve v 17. století vzniká skutečně samostatné krajinářství jako plnohodnotný žánr. Krajináři poukazují také na různé roviny přírody – moře, nebe, duny nebo arkadské scenérie.²¹

Oblíbeným námětem se krajinné scenérie staly především v Holandsku, kde došlo k obrovské nábožensko-sociálně-politické změně. Holanďané si vybojovali svobodu na Španělsku a katolictví. Zásadní význam pro rozvoj světské malby mělo především přijetí protestanství, díky němuž došlo k eliminaci tradičních náboženských námětů. Protestanství pojímá Boha abstraktnějším způsobem pomocí vyobrazení přírody, kterou pokládá za jeho dílo. Pomocí krajinomalby opěvovali umělci holandskou přírodu a tím podporovali národní hrdost.²²

²¹ STIBRAL, Karel. *Proč je příroda krásná?: estetické vnímání přírody v novověku*. Praha: Dokořán, 2005. Bod (Dokořán). ISBN 80-7363-008-7, str. 49.

²² STIBRAL, Karel. *Proč je příroda krásná?: estetické vnímání přírody v novověku*. Praha: Dokořán, 2005. Bod (Dokořán). ISBN 80-7363-008-7, str. 50-51.

Malířství se vrací k realismu a jednoduchosti každodenního života. Vznikají obrazy menších rozměrů plné symboliky a vtipu se smyslem pro detail. Jejich krajiny jsou neidealizované, prosté a využívají atmosféry prchavosti, která se stává dynamickým prvkem. Dle Ernsta Hanse Gombricha a také Karla Stibrála pochází pojem malebnost od Holanďanů. „*Právě oni nás totiž naučili vidět malebnost v prosté scénérii. Leckterý turista nadšený krajinou, již vidí, vděčí za svou radost (aniž si to uvědomuje) prostým mistrům, kteří nám jako první otevřeli oči, abychom vnímali nenápadnou krásu přírody.*“²³ Typickým příkladem tohoto období jsou krajinomalby Rembrandta, Salomona van Ruisdaela nebo Jana van Goyena, na jehož obrazech menších formátů zaujímá dominantní postavení nebe. Jeho díla vyjadřují ticho a klid, které jim propůjčuje příroda.

Jan van Goyen – Haarlemské moře, 1656 (obr. č. 12)

Ne všichni holandsští krajináři se však věnovali výlučně holandské přírodě. Někteří tvořili krajiny italského ideálního typu (nejednalo se o realisticky ztvárněné dílo) nebo hledali nové náměty či přístupy. Jacob van Ruisdael vkládá do svých obrazů více emocí až patosu. Jeho oblíbeným motivem byly jednoduché lesní scénérie a udělil krajinnému umění nový rozměr tím, že vylíčil přírodu jako metaforu temných aspektů lidské psychologie.²⁴

²³ GOMBRICH, E. H. a Lubomír KONEČNÝ. *Umění a iluze: studie o psychologii obrazového znázorňování*. Ilustroval Jan MALÝ, přeložil Miroslava GREGOROVÁ. Praha: Odeon, 1985. ARS, str. 420.

²⁴ 10 MOST FAMOUS LANDSCAPE ARTISTS AND THEIR MASTERPIECES. *Learnodo-newtonic* [online]. [cit. 2019-02-11]. Dostupné z: <https://learnodo-newtonic.com/famous-landscape-artists>

Nejoblíbenějším námětem se staly stromy, technika impasto dodává listům a kmenům osobitou hloubku.²⁵

Jacob van Ruisdael – Zalesněné duny, 1646 (obr. č. 13)

Velký podíl na osamostatnění tohoto žánru nesou také umělci ostatních zemí, konkrétně francouzští malíři, kteří navazují na ideální typ krajin, jelikož trávili delší čas v Římě (navíc v monarchistické barokní Francii byla situace odlišná, protože absolutismus, který zde vládl nepřál venkovanství ani realismu²⁶) – jedná se o umělce Nicolase Poussina a Claude Lorraina. Narozdíl od Lorraina se Poussin nevěnoval výhradně krajinnému motivu.²⁷ V Lorrainových obrazech je každý objekt harmonicky umístěn do snové a ideální krajiny prolínající se s prvky antické architektury. Důležitou roli hraje také světlo, autor se věnuje východu i západu slunce a jeho paprskům, které rovnoměrně osvětlují jednotlivé objekty.²⁸

V Itálii se na vývoji klasické krajinomalby podílela především rodina Carracciů. „Zde totiž začíná tradice klasického krajinářství, v níž se s těžkou atmosférou a skutečným

²⁵ 1000 geniálních obrazů. Praha: Mladá fronta, 2007. ISBN 978-80-204-1647-6, str. 208.

²⁶ HRON, Josef. *Jak namalovat krajinu*. Praha: SPN, 1978. Pomocné knihy pro žáky (Státní pedagogické nakladatelství), str. 44.

²⁷ STIBRAL, Karel. *Proč je příroda krásná?: estetické vnímání přírody v novověku*. Praha: Dokořán, 2005. Bod (Dokořán). ISBN 80-7363-008-7, str. 56.

²⁸ 10 MOST FAMOUS LANDSCAPE ARTISTS AND THEIR MASTERPIECES. *Learnodo-newtonic* [online]. [cit. 2019-02-11]. Dostupné z: <https://learnodo-newtonic.com/famous-landscape-artists>

osobním dramatem snoubí harmonie, klasická vyváženost a idealismus v pohledu na vysněně fungující svět.“²⁹

Claude Lorrain – Krajina s Askaniem střílejícím na Silviina jelena, 1682
(obr. č. 14)

Annibale Carracci – Útěk do Egypta, 1603 (obr. č. 15)

²⁹ BECKETT, Wendy a Patricia WRIGHT. *Toulky světem malířství*. Praha: Fortuna Print, 1998. ISBN 80-86144-10-0, str. 182.

Nejznámějším českým krajinářem byl rytec a kreslíř Václav Hollar, který pobýval velkou část života v Anglii, kde také zemřel. Vytvářel převážně pohledy měst tzv. veduty, jimiž se proslavili taktéž rokokoví malíři konce 18. století, Antonio Canale a Francesco Guardi.

1.5. Romantismus

Také v 19. století pokračoval vzestup krajinářství. „*Romantismus oživil myšlenky středověku a přinesl vznešený charakter krajinomalby.*“³⁰ Snaží se o opačné tendence, než tomu bylo v době osvícenství, která je nazývána „věkem rozumu“ s jasnými a přesnými formami. Člověk tehdy hledal sílu v rozumu a racionalitě, kdežto romantikové šli do svého nitra. Navracíme se taktéž k myšlence, že příroda je v úzkém vztahu s Bohem. „*Romantici, vyhledávající v přírodě samotu a putující osaměle krajem, nejsou nikdy sami. Jsou blíže Bohu, pobyt v přírodě je pro ně hlubokým náboženským zážitkem. Krajina celá je nejen proniknuta Bohem, ale je přímo (pohansky) oduševnělá, celá žije.*“³¹ Z toho vyplývá, že už v tehdejší době přemýšleli nad tím, že pokud se člověk poddá samotě, dostává se blíže nejen Bohu, ale především sám sobě, svému nitru. Romantiky tak můžeme srovnávat s poutníky. Hlavními motivy romantických krajin se stávají zříceniny, měsíc, noční bouře, skály, vodopády, hřbitovy, noční jezdci či osamělý poutník, kterým romantický umělec, ale i hrdina, je.³² Beckettová uvádí, že „*Krajinářství romantických malířů vzházelo z úrodné půdy jejich zjitřené představivosti.*“³³ Umělec používá přírodu jako zrcadlo pro své pocity a duševní či duchovní hnutí.³⁴ Krajinomalba nejvíce pronikla do anglického, německého či francouzského malířství.

Dva největší anglické krajináře ovlivnila citlivost objevující se již v Gainsboroughově díle. Jedná se o malíře Josepha Mallorda Williama Turnera a Johna Constabla. Turner maloval nejprve temná plátna a až v polovině kariéry začal pracovat především se světlem. Při pohledu na díla na nás působí souhra barev a pocitů, které se zmocňují naší představivosti.³⁵ Většinou se neobjevují žádné postavy nebo pouze pro doplnění dané scenérie, hlavní role však přísluší přírodě a jejím jedinečným barvám. V díle Parník ve sněžné bouři nám autor předkládá vír nesmírné síly. Můžeme si představit jaké to je ocitnout se ve sněžné bouři, a to navíc na moři. Obraz působí nejen realisticky, ale také abstraktní dojmem, kterého Turner dosáhl

³⁰ 1000 geniálních obrazů. Praha: Mladá fronta, 2007. ISBN 978-80-204-1647-6, str. 285.

³¹ STIBRAL, Karel. *Proč je příroda krásná?: estetické vnímání přírody v novověku.* Praha: Dokořán, 2005. Bod (Dokořán). ISBN 80-7363-008-7, str. 99.

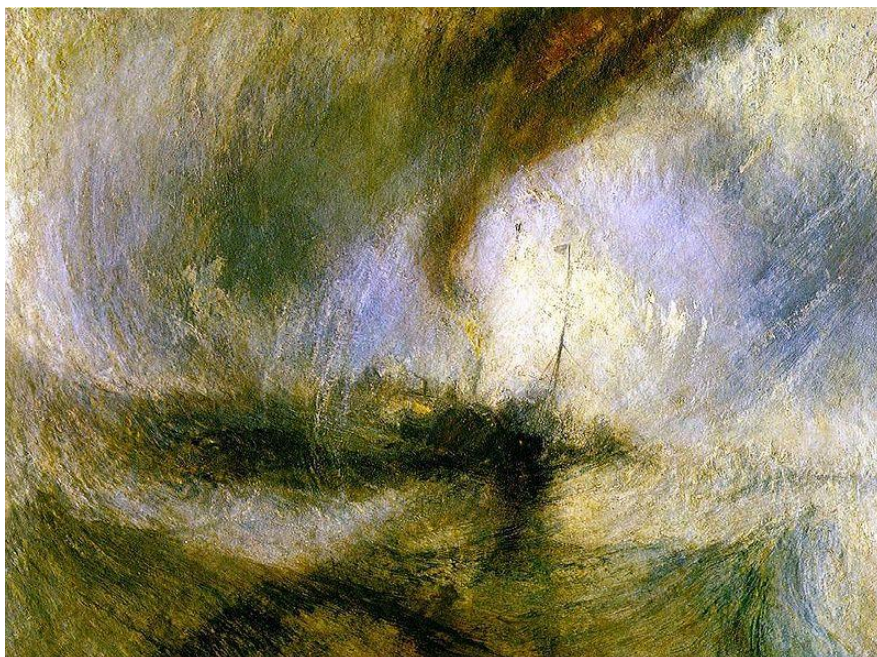
³² LIBROVÁ, Hana. *Sociální potřeba a hodnota krajiny.* Brno: Univerzita J.E. Purkyně, 1987, str. 45.

³³ BECKETT, Wendy a Patricia WRIGHT. *Toulky světem malířství.* Praha: Fortuna Print, 1998. ISBN 80-86144-10-0, str. 264.

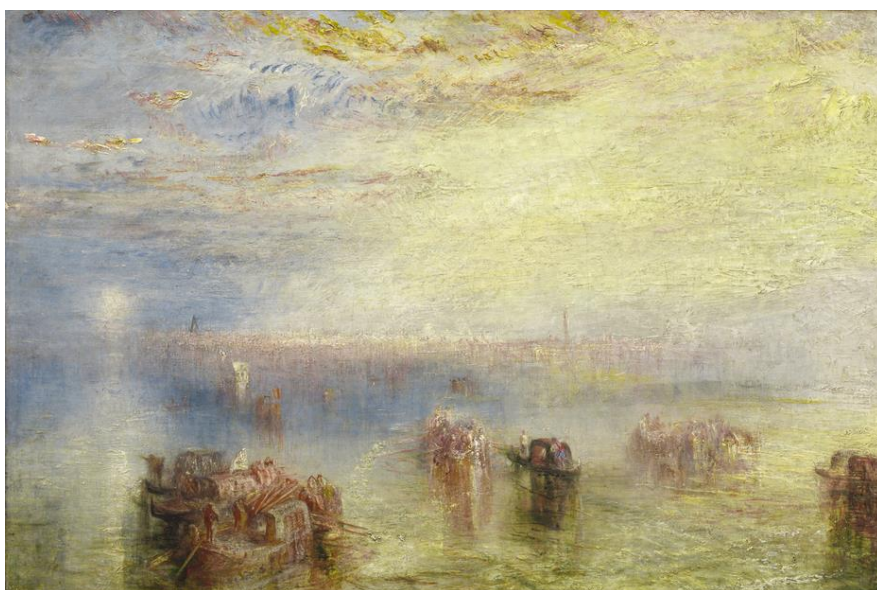
³⁴ LIBROVÁ, Hana. *Láska ke krajině?.* Brno: Blok, 1988, str. 76.

³⁵ 1000 geniálních obrazů. Praha: Mladá fronta, 2007. ISBN 978-80-204-1647-6, str. 296.

prostřednictvím divoké přírody. O rok později vzniklo dílo *Příjezd do Benátek*, z něhož naopak dýchá poetika. Díky rozptýlenému světlu přechází příroda do duchovní roviny. „*Snad všichni z nás někdy viděli, co slunce dokáže vykouzlit za nádheru brzy po ránu. Turnerův talent spočíval v tom, že tyto zázraky světla a barev uměl zachytit stejně zázračnou technikou.*“³⁶

J. M. W. Turner – Parník ve sněžné bouři, 1842 (obr. č. 16)

J. M. W. Turner – Příjezd do Benátek, 1843 (obr. č. 17)

³⁶ BECKETT, Wendy a Patricia WRIGHT. *Toulky světem malířství*. Praha: Fortuna Print, 1998. ISBN 80-86144-10-0, str. 266.

John Constable se sice nechal inspirovat Gainsboroughem, avšak rozdíl tkvěl v jeho přístupu k technice či z celkové atmosféry. Jako zásadní první krok vnímal skicu pořízenou přímo v plenéru, což bylo důležitým zlomem v krajinomalbě. Na velkých plátnech se pak autor pokoušel obraz obohatit původní svěžestí.³⁷ Na rozdíl od Turnera více ctil viděnou skutečnost a vážil si obyčejné přírody bez dramatu. Krásu přírody vnímal ve všem – v loukách, vodních kanálech, mostech i zákoutích řek.³⁸ Ve svých dílech tak vyzdvihoval venkovský život oproti tomu městskému.

John Constable – Wivenhoe Park v Essexu, 1816 (obr. č. 18)

Mezi nejznámější romantické umělce patří také německý malíř Caspar David Friedrich. Jeho krajiny jsou vyjádřením oblíbeného tématu bezvýznamnosti jedince ve vztahu k celé přírodě, proto se na Friedrichových obrazech objevují často osamělí poutníci. Příkladem nám můžou být díla *Pohled ke Kletečné v Českém středohoří*, *Mnich na pobřeží* či obrazy, který zná snad každý, *Poutník nad mořem mlhy*. Olejomalba *Mnich na pobřeží* je rozdělena na tři pruhy – nebe, moře a zemi. Jedná se tak o kompozičně jednoduché dílo, které však ovlivnilo i pozdější autory, například představitel německého expresionismu Franz Marc se nechal touto kompozicí inspirovat v obraze *Kůň v krajině*.³⁹ Bodem, jež si získá naši pozornost na první pohled je osamělá postava mnicha, který se odvrací od diváka a stojí tak před rozlehlostí přírody a tím

³⁷ 1000 geniálních obrazů. Praha: Mladá fronta, 2007. ISBN 978-80-204-1647-6, str. 305.

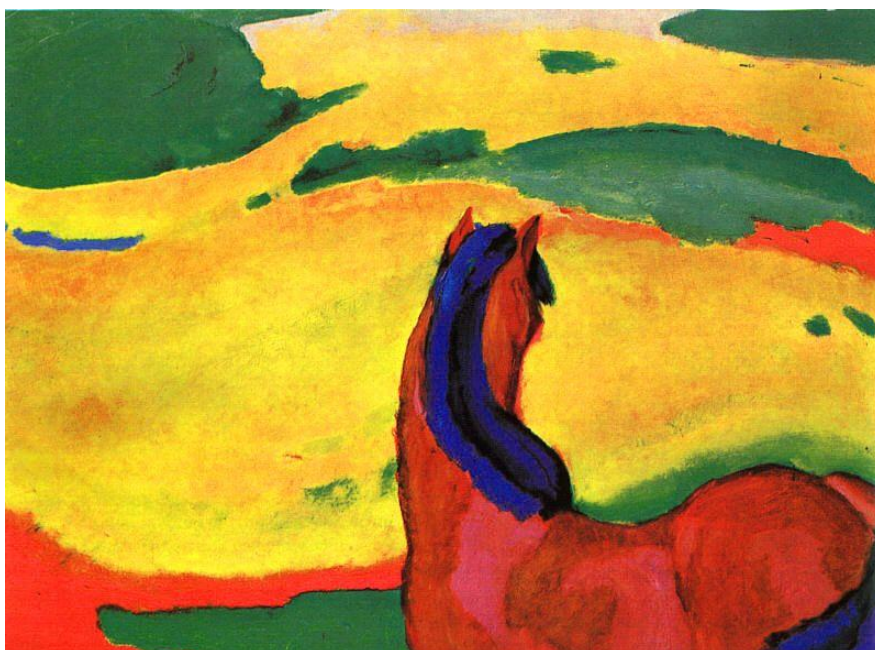
³⁸ BECKETT, Wendy a Patricia WRIGHT. *Toulky světem maliřství*. Praha: Fortuna Print, 1998. ISBN 80-86144-10-0, str. 268.

³⁹ The Monk by the Sea. Wikipedia [online]. [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/The_Monk_by_the_Sea

pádem i Bohem. „Slovo mnich vychází z řeckého „sám“; a právě o tuto samotu se s námi Friedrich dělí. Naznačuje nám, že všichni jsme vlastně osamělí mniši a stojíme na břehu neznáma.“⁴⁰

Caspar David Friedrich – Mnich na pobřeží, 1810 (obr. č. 19)

Franz Marc – Kůň v krajině, 1910 (obr. č. 20)

⁴⁰ BECKETT, Wendy a Patricia WRIGHT. *Toulky světem malířství*. Praha: Fortuna Print, 1998. ISBN 80-86144-10-0, str. 264.

Bouřlivý rozkvět krajinomalby v období romantismu můžeme vidět i na našem území. Roku 1800 byla v Praze založena Akademie výtvarných umění a šest let poté zřízena krajinářská škola, kterou vedl Karel Postl, jenž vyznával ideální klasicistní typ krajin. Jeho následovníkem se stal Antonín Mánes, otec Josefa Mánesa.⁴¹

Antonín Mánes – Krajina se zříceninou chrámu, 1827-1828 (obr. č. 21)

1.6. Realismus

„Krajinomalba... přestávala být pozorovatelkou výjimečných úkazů, a jako by vzala doslova učení romantiků, že nekonečnost lze spatřit v zrnku písku, rozšířila svůj panteismus i na všednější a obvyklejší náměty.“⁴² Realismus je hnutí příznačné pro období od poloviny do konce 19. století. Umělci se řídili zásadou, že by měli znázorňovat svět takový jaký je, toto pravidlo se projevilo také v krajinomalbě, která se zaměřila na nejprostší scenérie či jevy, bez idealizace. Příroda už neslouží jako prostředek zpracování pocitů nebo idejí, ale cílem má být zobrazení přírody samotné.⁴³ Nejsilněji se realismus rozvíjel ve Francii.

⁴¹ HRON, Josef. *Jak namalovat krajinu*. Praha: SPN, 1978. Pomocné knihy pro žáky (Státní pedagogické nakladatelství), str. 50.

⁴² WITTLICH, Petr. *Umění a život: doba secese*. Praha: Artia, 1987, str. 26.

⁴³ STIBRAL, Karel. *Proč je příroda krásná?: estetické vnímání přírody v novověku*. Praha: Dokořán, 2005. Bod (Dokořán). ISBN 80-7363-008-7, str. 115.

Barbizonská škola

Zásadní změnu přinesli malíři barbizonské školy inspirováni Constablem, kteří se nespokojili s vymyšlenými krajinami vytvořenými v ateliéru, ale vyrazili do terénu, aby malovali to, co skutečně vidí. Kolem roku 1830 skupina malířů opustila své pařížské ateliéry a přestěhovala se do vesnice Barbizon poblíž Fontainebleau. „*Dýchali vzduch venkova, čichali jeho vůně, vnímali přirozené denní světlo. Přestali si své krajiny vymýšlet. Podobně jako sedláci za prací do polí vycházeli se štaflemi ven do přírody, do plenéru. Francouzské slovo plein air (plný vzduchu) se stalo pojmem v historii krajinomalby. Vzniklo hnutí plenéristů „přímo před motivem“.* Malovali krajinu, kterou viděli před sebou.“⁴⁴ Malíři si začali všimnat více proměn přírody vyvolaných světlem a ovzduším. Mezi tyto plenéristy patřili krajináři jako Théodore Rousseau, Jean-François Millet, Camille Corot či Gustave Courbet.

Camille Corot vnímal svět s opravdovostí, jež silně ovlivnila jak barbizonskou školu, tak i jiné krajináře. Ve svých romantických a lyrických obrazech nedramatizuje ani nepřehání, naopak působí jako by byly prozářeny tichem. Prvně se Corot nechal inspirovat v Itálii, kterou navštívil, v pozdějších letech se věnoval francouzské krajině. Příkladem nám může být dílo *Město Avray*. „*Vidíme načechrané stromy, světlé nebe, jasně zářící bílé domy v pozadí, stříbřitou vodu a na trávě uprostřed květin postavy.* Schopnost zastavit se přemýšlivě v čase Corot nikdy neztratil.“⁴⁵

Camille Corot – Město Avray, 1867-1870 (obr. č. 22)

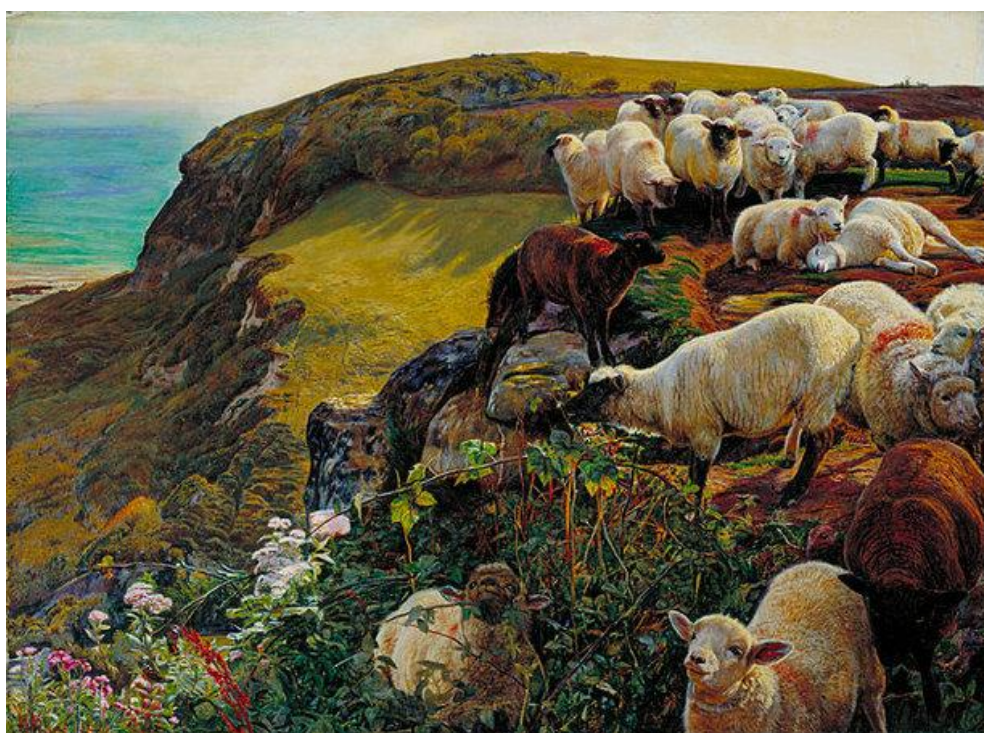
⁴⁴ HRON, Josef. *Jak namalovat krajinu*. Praha: SPN, 1978. Pomocné knihy pro žáky (Státní pedagogické nakladatelství), str. 50.

⁴⁵ BECKETT, Wendy a Patricia WRIGHT. *Toulky světem malířství*. Praha: Fortuna Print, 1998. ISBN 80-86144-10-0, str. 280.

1.7. Preraffaelité

V roce 1848 bylo založeno tajné seskupení mladých anglických malířů, kteří se rozhodli, že přivedou umění zpět k „pravdivosti přírody“. To bylo již po několik staletí ovlivněno tvorbou renesančního malíře Raffaele, a jelikož preraffaelité odmítali teatrálnost tohoto autora, rozhodli se vrátit do minulosti, konkrétně do rané renesance. Z toho vznikl i název, který nám naznačuje dobu před Raffaelem. Chtěli do umění navrátit vážné náměty, náboženské či romantické, vše však malovali na základě přímého pozorování. Častým tématem byly také literární motivy, například všichni Preraffaelité čerpali z tvorby Shakespeara. Mezi hlavní představitele patřili Dante Gabriel Rossetti, William Holman Hunt a John Everett Millais.⁴⁶

Jejich malby přináší často zářivý jas, který může příběh na obraze až narušit. Dílo *Na anglickém pobřeží* od Williama Holmana Hunta je politickou alegorií na téma bloudícího a nechráněného stáda. Tento výjev můžou přehlásit až příliš výrazné odstíny jednotlivých barev – žlutá je příliš jasná, zeleň a moře hrají křiklavými tóny.⁴⁷

William Holman Hunt – Na anglickém pobřeží, 1852 (obr. č. 23)

⁴⁶ BECKETT, Wendy a Patricia WRIGHT. *Toulky světem malířství*. Praha: Fortuna Print, 1998. ISBN 80-86144-10-0, str. 276-277.

⁴⁷ BECKETT, Wendy a Patricia WRIGHT. *Toulky světem malířství*. Praha: Fortuna Print, 1998. ISBN 80-86144-10-0, str. 277.

1.8. Impresionismus

Impresionismus vznikl v druhé polovině 19. století a nejvíce se rozvinul v poslední čtvrtině ve Francii. Umělci malovali v terénu a tímto navázali na předchozí realismus, Constabla či malbu barbizonské školy. Cílem bylo zachytit okamžitou atmosféru dané chvíle. Nezajímalo je předávání morálních ponaučení nebo líčení příběhů, ale snažili se podchytit smyslové vjemy pomocí slunečního světla, barvy a stínu. „*Malíř netěží z toho, co o předmětu ví – např. že sníh je bílý – nýbrž se plně poddává tomu, co citlivým zrakem vidí; podle zákonů optiky se mu sníh jeví modře.*“⁴⁸ Byli to vlastně malíři světla, které se od povrchu věcí odráží do našeho oka, proto ve svých dílech sledovali, jak slunce na své pouti proměňuje krajinu.⁴⁹ Impresionističtí umělci neroztírali barvu do rovnoměrných odstínů a nanášeli ji volnějšími tahy, zároveň používali světlejších a jasnějších odstínů, než tomu bylo u akademických malířů. Tento hravý styl je odvedl od tradiční perspektivy a modelování tvarů.⁵⁰

Mezi nejznámější impresionisty patří Claude Monet. Stal se lovcem slunečního světla, díky kterému vznikly obrazové cykly Katedrály, Kupky sena či známé Lekniny. Dokázal tak jedno téma zachytit za různého počasí, v různou denní dobu nebo v různých ročních obdobích. V díle Jezírko s lekniny je ústředním motivem samotné jezírko, přes které se klene japonský můstek. Nebýt něj, mohli bychom obraz považovat za abstrakci.⁵¹

Autor anglického původu, jenž se přestěhoval do Francie v 60. letech byl Alfred Sisley. „*Sisleyho díla nejsou tak robustní jako Monetovy obrazy, naopak patří k tomu nejkřehčímu, co impresionismus vytvořil; ve své mírumilovné oslavě přírody působí bezmála božsky.*“⁵² Maloval převážně venkovskou krajinu, jako je tomu třeba u díla Louka, kterou autor zachytil ve slunečném dni. Obraz hraje pestrobarevnými barvami, díky nimž má v sobě náboj, ale nikoli napětí.⁵³

Mezi impresionistické malíře v českém prostředí můžeme řadit Antonína Slavička, Václava Radimského, Antonína Hudečka a další.

⁴⁸ BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997. ISBN 978-80-200-1909-7, str. 144.

⁴⁹ HRON, Josef. *Jak namalovat krajinu*. Praha: SPN, 1978. Pomocné knihy pro žáky (Státní pedagogické nakladatelství), str. 53.

⁵⁰ LITTLE, Stephen. --ismy. V Praze: Slovart, 2005. ISBN 80-7209-751-2, str. 84.

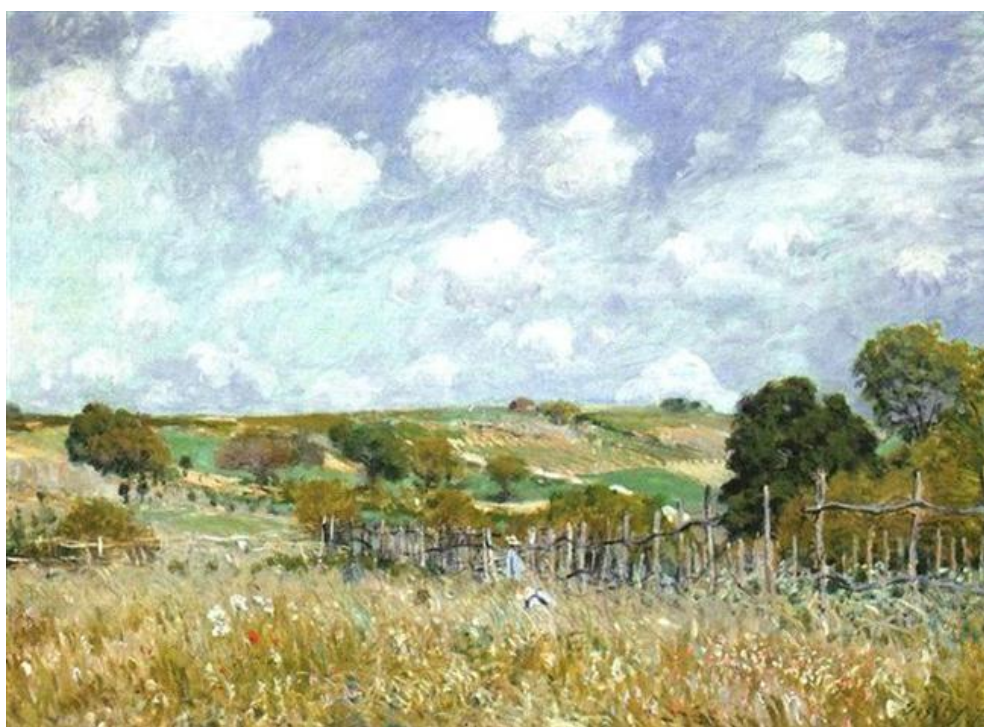
⁵¹ BECKETT, Wendy a Patricia WRIGHT. *Toulky světem malířství*. Praha: Fortuna Print, 1998. ISBN 80-86144-10-0, str. 296.

⁵² BECKETT, Wendy a Patricia WRIGHT. *Toulky světem malířství*. Praha: Fortuna Print, 1998. ISBN 80-86144-10-0, str. 301.

⁵³ BECKETT, Wendy a Patricia WRIGHT. *Toulky světem malířství*. Praha: Fortuna Print, 1998. ISBN 80-86144-10-0, str. 301.

Claude Monet – Jezírko s lekníny, 1899 (obr. č. 24)

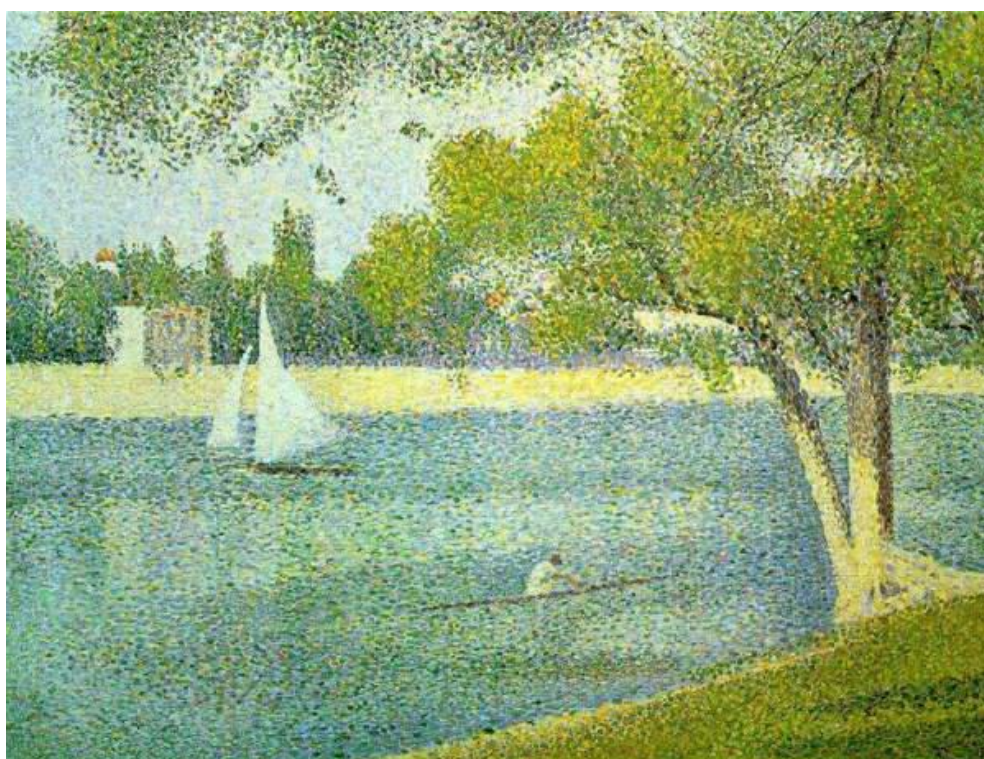

Alfred Sisley – Louka, 1875 (obr. č. 25)

1.9. Postimpresionismus

Jedná se o souhrnný název pro tvorbu umělců působících v posledních dvou desetiletích 19. století a také okolo přelomu 20. století. Nejednalo se tak o jednotný proud, ale o hnutí, jež tvořily i menší skupiny umělců jako třeba Nabis. Na rozdíl od impresionismu nebyl zrakový dojem až tak podstatný pro jejich tvorbu, naopak důraz byl kladen na způsob neboli metodu zobrazování. Mezi hlavní představitele můžeme řadit Paula Cézanna, Vincenta van Gogha, Paula Gauguina či Georgese Seurata.

Bodovou technikou nazývanou se pointilismus se proslavili malíři Paul Signac a Georges Seurat. Zaměřovali se především na působení barvy a proces vidění a sám Seurat nazýval tuto metodu optickou malbou. „*V té době již bylo vědecky dokázáno, že sítnice oka přijímá vnímaný obraz formou miniaturních rastrových bodů a ty se pak skládají v celek.*“⁵⁴ Už z názvu tedy vyplývá, že autoři pointilismu budovali své obrazy z malých bodů, které pak v oku dokázaly splynout v tóny či odstíny. Seurat se řídil vzorci, kdy pestrobarevné tečky napodobovaly účinek dopadajícího světla přesněji než pouze náhodně, jak tomu bylo u impresionistů.⁵⁵

Georges Seurat – Řeka Seina v La Grande-Jatte, 1888 (obr. č. 26)

⁵⁴ KRAUSSE, Anna-Carola. *Dějiny malířství: od renesance po současnost*. Vyd. 2. Přeložil Jaroslava KRAJNÁ. Praha: Slovart, c2008. ISBN 978-80-7391-056-3, str. 76.

⁵⁵ BECKETT, Wendy a Patricia WRIGHT. *Toulky světem malířství*. Praha: Fortuna Print, 1998. ISBN 80-86144-10-0, str. 314.

Paul Cézanne a Vincent van Gogh odmítali impresionistický důraz na zachycení vjemu okamžiku a předměty zobrazovali nezávisle na momentálních světelných podmínkách. Cézanne se věnoval náročným technikám, například vytvářel různá zátíší, kde přepracoval obrysy tvarů a zdůraznil tím jejich geometrickou strukturu. Za tvarový základ považoval kouli, válec a kužel. Krajiny lámal do vertikálních, horizontálních a diagonálních linií. Tímto způsobem rušil základní perspektivu a vyobrazení na jeho dílech obsahovalo pohledy z různých úhlů pohledů.⁵⁶ Cézannův obraz je vlastně plocha, která se prostorově pohybuje a obrazový prostor vytváří pomocí modulace barev, kdy na sítnici divákova oka vzniká dojem prostorové hloubky – teplé barvy se jeví blíže a vystupují dopředu, narozdíl od studených, které se nám zdají být vzdálenější i přestože jsou na stejné ploše.

Paul Cézanne – Pohoří Sainte-Victoire, 1887 (obr. č. 27)

Vincent van Gogh vytvářel expresivní malby s použitím tzv. komplementárních barev, které nejintenzivněji zesilují účinek, když se ocitnou ve vzájemném kontaktu (například modrá s oranžovou, žlutá s fialovou, červená s modrou, černá s bílou). Snažil se tak zesílit barevnost v celém obraze, aby byla malba intenzivní a zářivá. Díla na nás můžou působit až drasticky právě díky škále barev, ale také širokým uvolněným tahům štětce a hustým pastózním nátěrům. Nemaloval to, co viděl, ale co si myslel, což nejspíš souvisí i s jeho neklidným osobním

⁵⁶ PHILLIPS, Sam. --ismy. V Praze: Slovart, 2013. ISBN 978-80-7391-762-3, str. 23.

životem. Strach z duševní choroby jej neustále popoháněl k větší rychlosti při malování. „*S postupující chorobou jeho obrazy vypadají jako uchvácené proudícím vlněním v přírodě a atmosféře. Jako protikladná proudění bojují o svou převahu jednotlivé barevné dráhy, sestávající z krátkých a hustě vedle sebe vedených tahů štětce.*“⁵⁷ Gogh ovlivnil řadu pozdějších umělců – například fauvisty či expresionisty.

Vincent van Gogh – Obilné pole s havrany, 1890 (obr. č. 28)

1.10. Umění 20. století

„*Umění 20. století je takřka nedefinovatelné.*“⁵⁸ Výrok, jenž by mohl být definicí pro 20. století, kdy nastupuje na scénu řada směrů a neexistuje žádný hlavní proud, proto se v následující kapitole věnuji postupně několika umělcům spadajících do různých směrů, které ovlivnily svou tvorbou krajinomalbu. Nová doba se snaží neustále přijít s něčím novým, nepředvídatelným a svět je ve stálé proměně, která přispěla ke vzniku několika nových uměleckých směrů či skupin, jež chtěly přinést pokrok a posun nové doby. Stály především proti zavedeným tradicím, a právě v umění hledaly svobodu.

Mezi první skupinu, kterou pokládám za důležitou ve spojení s krajinářstvím, patří **fauvisté**. Vznikla na počátku 20. století, kdy umělci byli ovlivněni převážně tvorbou Vincenta van Gogha, Paula Gauguina či Paula Cézanna. Fauvistům šlo o čistotu barvy a kompozice, proto používali výrazných barev přímo z tuby na plátno a bez jakéhokoli míchání odstínů. Působí na nás tak výrazová síla právě samotné barvy. Nenechávali se ani omezovat skutečným

⁵⁷ KRAUSSE, Anna-Carola. *Dějiny malířství: od renesance po současnost*. Vyd. 2. Přeložil Jaroslava KRAJNÁ. Praha: Slovart, c2008. ISBN 978-80-7391-056-3, str. 79.

⁵⁸ BECKETT, Wendy a Patricia WRIGHT. *Toulky světem malířství*. Praha: Fortuna Print, 1998. ISBN 80-86144-10-0, str. 331.

zbarvením, proto může být nebe růžové a tvář třeba zelená. Zároveň se snažili malovat zjednodušený svět bez detailů. Mezi tyto umělce patří například Henri Matisse, Maurice de Vlaminck či André Derain. Právě Derain maloval často krajinářské náměty, které zjednodušil na barevnou kompozici, díky níž je krajina jakoby zploštělá. Stíny a světlo odlišuje různými barvami nikoli jako temnější či světlejší odstíny stejné barvy. V obraze Most přes Riou pracuje s intenzivními tóny „aby zachytil živost a žár krajiny a klimatu Azurového pobřeží.“⁵⁹

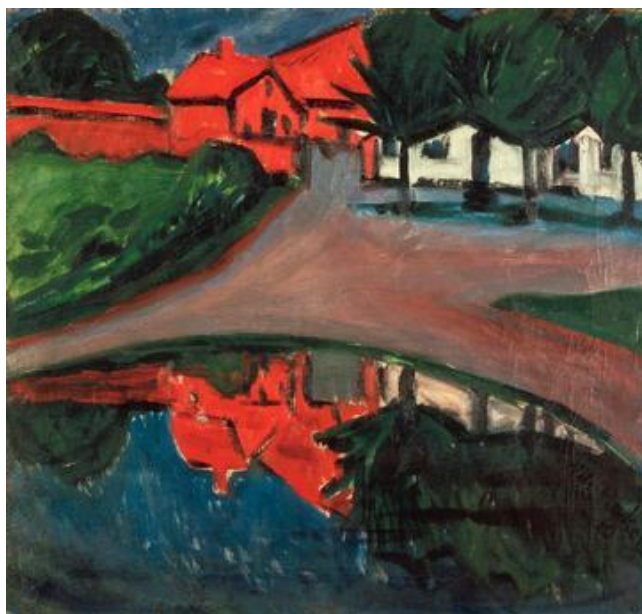

André Derain – Most přes Riou, 1906 (obr. č. 29)

Ve stejné době jako fauvisté ve Francii se v německých Drážďanech spojili **expresionisté**, kteří chtěli bojovat proti konvenčnímu umění Německa. Šlo o uměleckou snahu vyjádřit vnitřní psychické stavy a spontánně zacházet s výtvarnými prostředky. Drážďanská větev nesla název „Die Brücke“ a vyznačovala se drsnou malbou, radikálním zjednodušováním formy zachytit výraz doby a přechod k budoucnosti. Patřili sem například Ernst Ludwig Kirchner, Emil Nolde či Erich Heckel. Ve spojitosti s krajinářstvím se expresionisté vydávali do volné přírody, kde vytvářeli skici, které se staly základem pro práce malované v ateliéru. „Expresionistům nešlo jako jejich předchůdcům o to, podat bezprostřední dojem viděného, nýbrž to, co viděli, bylo deformováno s cílem zesílení výrazu, aby tak byly „vybičovány“

⁵⁹ LITTLE, Stephen. --ismy. V Praze: Slovart, 2005. ISBN 80-7209-751-2, str. 101.

divákovy city.“⁶⁰ Vesnický rybník od Ericha Heckela není přesným zobrazením ani idylickým pohledem, ale nositelem významu je právě forma a způsob malby. Mnichovská větev nazývána „Der Blaue Reiter“ se obracela k mystice a usilovala o zjevení duchovní pravdy skryté uvnitř světa, a tím chtěla rozechvět duši pozorovatele.⁶¹ Do této skupiny patřil například Vasilij Kandinskij. Ve svém díle *Zimní krajina* zobrazuje stromy pomocí černých linií a užívá pastelových barev, které jsou založeny na okamžitých vizuálních dojmech. Ve sněhu můžeme vidět střídání těchto barev, jež znázorňují osvětlení zapadajícího slunce.⁶²

Erich Heckel – Vesnický rybník, 1910

(obr. č. 30)

Vasilij Kandinskij – Zimní krajina, 1909 (obr. č. 31)

⁶⁰ KRAUSSE, Anna-Carola. *Dějiny malířství: od renesance po současnost*. Vyd. 2. Přeložil Jaroslava KRAJNÁ. Praha: Slovart, c2008. ISBN 978-80-7391-056-3, str. 87.

⁶¹ LITTLE, Stephen. *--ismy*. V Praze: Slovart, 2005. ISBN 80-7209-751-2, str. 104.

⁶² Winter Landscape. Wassily Kandinsky [online]. [cit. 2019-02-14]. Dostupné z: <https://www.wassilykandinsky.net/work-123.php>

Také **kubismus** využíval rozbíjení tvarů. Umělci kombinovali velký počet zorných úhlů, které jednoduše zploštili do podob a na plátně mnohonásobili.⁶³ Takovým příkladem může být zobrazení lesa od Pabla Picassa.

Pablo Picasso – Les, 1908 (obr. č. 32)

Reakcí na první světovou válku se stala založená hnutí dadaismus a následně **surrealismus**. Umělci surrealismu se hlásili ke spiritualismu, freudovské psychoanalýze a marxismu. Jejich umění mělo pramenit přímo z podvědomí, což můžeme nazývat psychickým automatismem.⁶⁴ V souvislosti s krajinomalbou pokládám za podstatné zmínit malíře Yvese Tanguye, který vstřebával dojmy z bretaňského pobřeží a tyto dojmy převáděl na imaginární krajiny nepozemského světa zalité magickým světlem. Objevují se zde také postavy zvláštních tvarů.

Yves Tanguy - Mami, táta je raněný!, 1927 (obr. č. 33)

⁶³ LITTLE, Stephen. --ismy. V Praze: Slovart, 2005. ISBN 80-7209-751-2, str. 107.

⁶⁴ LITTLE, Stephen. --ismy. V Praze: Slovart, 2005. ISBN 80-7209-751-2, str. 118.

Další vývoj umění byl silně ovlivněn samotným vývojem společnosti. Zájem o přírodu jako takovou upadal díky rozvoji moderní techniky a pokroku, k čemuž se hlásil například futurismus, ale i pozdější funkcionalismus, dalším příkladem může být také obdiv levicových intelektuálů k technickým vymoženostem, poetice kouřících továren a dělnických předměstí, které dohromady ničí přírodní krásy.⁶⁵ Pozornost evropské kultury se také bezesporu věnovala spíše sociálním problémům, které souvisely s oběma světovými válkami, ale taktéž krizí 30. let. I když lidé utíkali do přírody stejně jako je tomu dnes, nemohli v ní najít ideje tehdejšího pokroku, což byla právě technika a věda nebo sociální ideje.

Ani v druhé polovině 20. století není pro krajinářství v Evropě příliš vhodná půda. Vzpamatováváme se z poválečné krize a řádění různých ideologií. Na konci 20. století si už společnost uvědomuje, že k průmyslovému světu patří továrny, automobily, silnice, které však dohromady znečišťují životní prostředí a útočí tak na přírodu, kterou bychom neměli pokládat za samozřejmost.

Vznikají nové umělecké formy. Ruku v ruce s technikou jde fotografie a přínosem pro krajinomalbu je konkrétně krajinná fotografie. Mezi další novodobé formy můžeme řadit akční umění, performance, a především land art, který s přírodou a organickými materiály přímo pracuje.⁶⁶

Nezájem o přírodní scenérie je však aktuální i dnes, tento problém souvisí právě s rozvojem moderního dopravování. Díky technickým vymoženostem se přemísťujeme rychleji, než tomu bylo v minulosti. Z dopravních prostředků se nám naskytují různorodé pohledy. Svůj podíl však nese i elektronika, která se stala součástí našich životů a troufám si říct, že i nás samotných. A tak je proto občas těžké odtrhnout zrak od displejů, na kterých probíhá virtuální život, namísto toho, abychom se podívali okolo sebe, co vše máme nadosah.

1.11. Současné umění

„V současnosti nahradil malebnost krajin minulosti jasný ekologický podtext.“⁶⁷

Nastává tedy období, kdy si klademe otázky o naší ekologické gramotnosti. V minulém století ještě umělci obdivovali industriální rozvoj a vše spojené s moderní civilizací, dnes již víme, že to všechno má velký vliv na globální a klimatické změny. Konečně tak přejímáme

⁶⁵ STIBRAL, Karel. *Proč je příroda krásná?: estetické vnímání přírody v novověku*. Praha: Dokořán, 2005. Bod (Dokořán). ISBN 80-7363-008-7, str. 132.

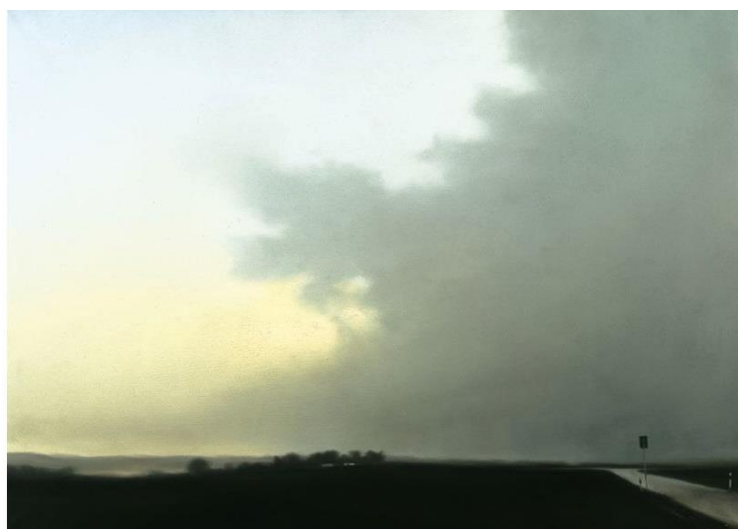
⁶⁶ STIBRAL, Karel. *Proč je příroda krásná?: estetické vnímání přírody v novověku*. Praha: Dokořán, 2005. Bod (Dokořán). ISBN 80-7363-008-7, str. 136-137.

⁶⁷ *Současná česká krajina: krajinomalba a jiné cesty ke krajině: [Galerie moderního umění v Hradci Králové 9. června - 28. srpna 2011]*. V Hradci Králové: Galerie moderního umění, 2011. ISBN 978-80-85025-93-4, str. 1.

odpovědnost za konkrétní krajinu i za přírodu jako celek. Například v České republice od 90. let není možné studovat samotnou krajinomalbu, ale vznikl obor environment, díky kterému se studenti zabývají problematikou životního prostředí.⁶⁸ Krajina tak znovu ožívá v dílech novodobých autorů, kteří přírodu obdivují. Krajinné motivy přechází také do trojrozměrných objektů, videí, happeningů, land artu či fotografie, kterou můžeme považovat jako zastupitele malby, pro její snadnou dostupnost na cestách, či právě jako dokumentaci akčního umění nebo land artu. Neznamená to však, že by malba ztrácela na oblíbenosti. Často se současní umělci nechávají ve svých malbách inspirovat výše zmíněnými uměleckými formami nebo naopak jejich díla nesou odkaz ke starému umění, což bylo časté i v minulosti. Autoři do svých děl znázorňují krajinu svým osobitým stylem na základě toho, jak ji vnímají, proto je nelze řadit do jednotných směrů.

Gerhard Richter

Německý všestranný malíř a vizuální umělec, jenž tvoří abstraktní, ale i hyperrealistické obrazy. Často využívá kombinaci malby s fotografií. Nechává se inspirovat vlastní sbírkou tzv. Atlasem, do kterého ukládá obrázky a fotografie z minulosti. Své hyperrealistické obrazy maluje s vysokou precizností. Abstraktní díla jsou převážně monochromatických barev nebo založeny na spektru barev. Krajinné motivy vyobrazuje různorodě, od černobílých hor a parků až po jemně zbarvené iluzionistické scénérie. Snaží se zachytit realitu uměleckým způsobem tak, aby se projevila krajina a abstrakce jako související pojmy.⁶⁹

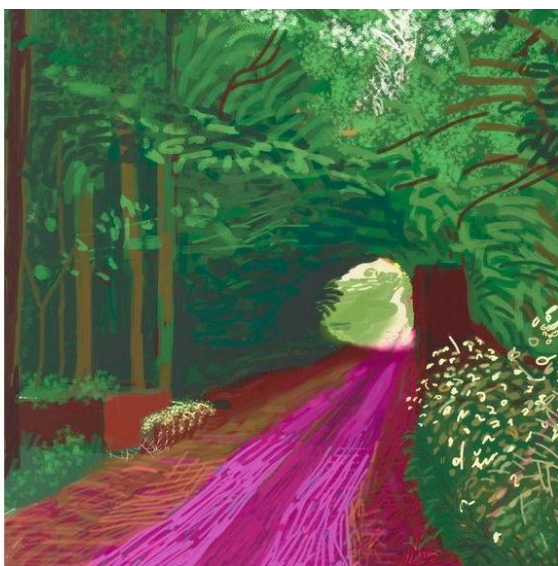
Gerhard Richter – Před horizontem (obr. č. 34)

⁶⁸ *Současná česká krajina: krajinomalba a jiné cesty ke krajině: [Galerie moderního umění v Hradci Králové 9. června - 28. srpna 2011. V Hradci Králové: Galerie moderního umění, 2011. ISBN 978-80-85025-93-4, str. 1.*

⁶⁹ Gerhard Richter. *Wide Walls* [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné z: <https://www.widewalls.ch/contemporary-landscape-artists/gerhard-richter/>

David Hockney

Britský umělec, který významně přispěl k pop artovému uměleckému hnutí 60. let 20. století. Je nejznámější pro zobrazování scén smyslného a neomezeného života, pro série plaveckých bazénů a zavlažovačů na travu. V pozdějších letech začal zkoumat krajinu svého rodného Yorkshire pomocí různých uměleckých forem jako je olejomalba, video, kresba uhlem či pomocí iPadu, který používá jako plátno. Kreslí a maluje také přímo v plenéru nebo natáčí videa krajiny z auta či zachycuje přírodu pomocí aplikace na svém iPhoneu nebo iPadu a zobrazuje tímto způsobem sezónní změny v jeho okolí.⁷⁰

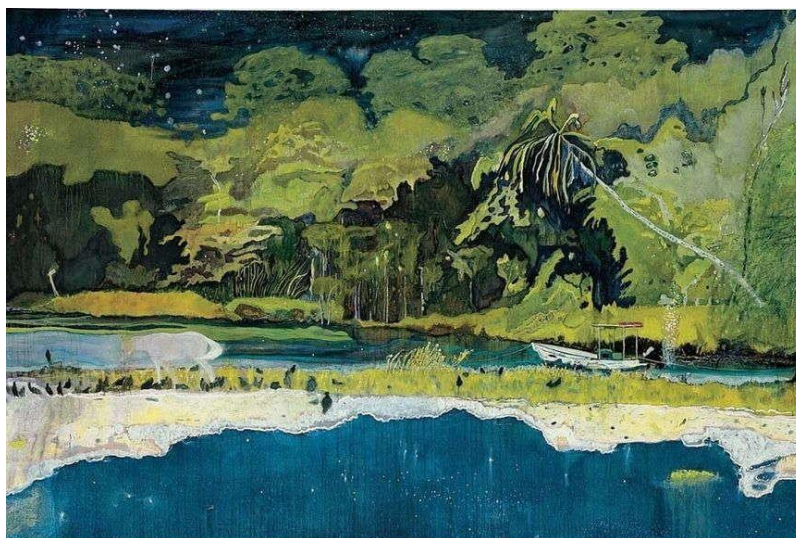
David Hockney – Příchod jara ve Waldgate, 2011 (obr. č. 35)

Peter Doig

Skotský malíř, v jehož obrazech se objevuje převážně krajina a postavy. Inspiraci čerpá z fotografií, výstřížků z novin, filmových scén, obalů alb a díla starších umělců jako je Edvard Munch, Claude Monet a Gustav Klimt. Ovlivněn je taktéž dětskými vzpomínkami na zasněženou Kanadu. Jeho malby zachycují různé scény jako lesní procházky, lyžování nebo jízdu na kánoích zobrazeny pomocí neobvyklých kombinací barev. Autor bývá někdy řazen mezi metamodernisty – nová epocha umění oscilující mezi modernismem a postmodernismem.⁷¹

⁷⁰ David Hockney. *Wide Walls* [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné z: <https://www.widewalls.ch/contemporary-landscape-artists/david-hockney/>

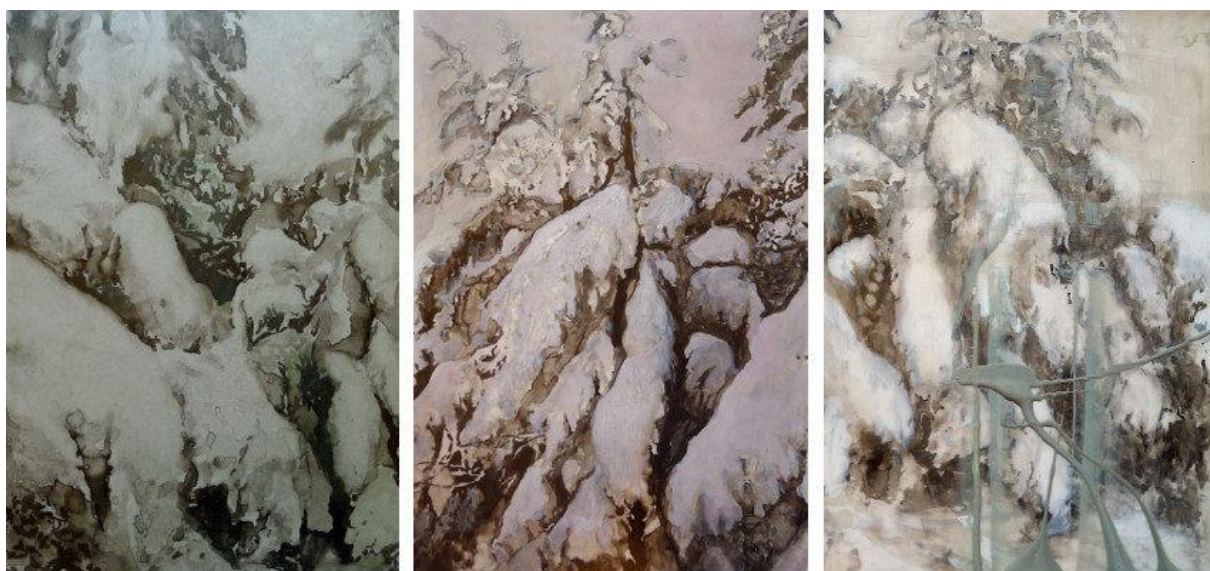
⁷¹ Peter Doig. *Wide Walls* [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné z: <https://www.widewalls.ch/contemporary-landscape-artists/peter-doig/>

Peter Doig - Grande Riviere, 2001-2002 (obr. č. 36)

Joakim Allgulander

Švédský umělec pracující s malbou, plastikou, grafikou, neonovými a technickými konstrukcemi. Inspiraci čerpá z nekonečné zvědavosti o světě, jenž ho obklopuje. Mezi jeho oblíbené motivy patří lidské chování, krajina jeho domova a vzpomínky. V obrazech krajinného rázu vychází ze svých vzpomínek na přírodu, která ho obklopovala jako dítě ve venkovském Švédsku. Série je částečně abstraktní, ale jedná se o konkrétní fragmenty zasněžených smrků.⁷²

Joakim Allgulander – série Nordic Light (obr. č. 37)

⁷² Joakim Allgulander. *Wide Walls* [online]. [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <https://www.widewalls.ch/artist/joakim-allgulander/>

Jules de Balincourt

Jules de Balincourt je malíř francouzské národnosti, který v současné době žije a pracuje v Brooklynu v New Yorku. Mezi znaky jeho tvorby patří drsná, surová struktura a jasné odstíny barev. Pracuje jak s geometrickou abstrakcí, tak i s tematikou pop artu, připomínající Jaspere Johnse. V obrazech s krajinnými motivy zkoumá nejistý vztah člověka s jeho prostředím, konkrétně vyobrazuje kalifornskou přírodu.⁷³

Jules de Balincourt – Canyon Kids, 2016 (obr. č. 38)

Irena Kononova

Ruská umělkyně žijící v USA, jež tvoří strukturované krajinné malby v kombinaci s olejomalbou, pískem a mramorových prachem na plátně. Na obrazech je často vyobrazena osvětlená cesta, která diváka vizuálně přitahuje v kontrastu s temným okolím. Autorka se vždy zajímala o zchátralé budovy plné historie. Právě použitý mramorový prach zastupuje v jejich dílech svět umění a písek svět přírody. Chce poukázat na rozšiřující se propast mezi světem vytvořeným člověkem a věčným přírodním světem, který nechráníme.⁷⁴

⁷³ Jules de Balincourt. *Wide Walls* [online]. [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <https://www.widewalls.ch/contemporary-landscape-artists/jules-de-balincourt/>

⁷⁴ Irena Kononova - Luminous Textured Landscape Paintings. *My Modern Met* [online]. [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <https://mymodernmet.com/irena-kononova-luminous-textured-landscape-paintings/>

Irena Kononova – Amur (obr. č. 39)

Adem Potas

Istanbulský malíř tvořící akvarelové malby přírodních scénérií. Nezaměřuje se na konkrétní krajinu, ale maluje různorodé pohledy, například lesní scény, pohledy na pláž či louky. Na některých malbách se objevují také konkrétní rostliny a stromy. Používá výrazných odstínů barev a zkoumá také dopady světla na vodní hladinu.⁷⁵

Adem Potas (obr. č. 40)

⁷⁵ Adem Potas - Watercolor landscapes. *My Modern Met* [online]. [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <https://mymodernmet.com/watercolor-landscapes-adem-potas/>

Scott Naismith

Skotský malíř patřící k nejzajímavějším mladým umělcům v zemi. Většinu času tráví cestováním po skotské přírodě a hledá inspiraci pro krajinářskou tvorbu. Sám o svých malbách tvrdí, že nemaluje z paměti, ale spíše ze zkušenosti, která zahrnuje řadu vzpomínek a zážitků z konkrétní cesty.⁷⁶ S příznivci je ve spojení prostřednictvím Youtube kanálu, na kterém skrze videa ukazuje vývoj práce a popřípadě předává rady začínajícím umělcům. Krajinomalba v jeho podání působí dramatickým dojmem díky mrakům, které mají vždy svůj prostor v každém obraze.

Scott Naismith – Island equinox, 2017 (obr. č. 41)

František Skála

Také v českém prostředí je řada autorů věnující se krajině a přírodní tematice. Mezi tyto autory patří například zakládající člen skupiny Tvrdohlaví František Skála. Umělec svou tvorbu vysvětluje jako lidsky zmanipulovanou tvořivost samotné přírody.⁷⁷ Vytváří nejen trojrozměrné přírodní objekty, ale také se věnuje samotné malbě či kresbě. Na lesní mytologii, jež znázorňuje, měl vliv Tolkienův Hobit. V dílech často využívá nalezených předmětů a jejich nečekaných kombinací, autor tak svým způsobem recykluje. „*Využívání přírodních materiálů*

⁷⁶ Scott Naismith - biography. *Contemporary Six* [online]. [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <https://www.contemporarysix.co.uk/artists/scott-naismith/biography/>

⁷⁷ František Skála. *Artlist* [online]. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/frantisek-skala-139/>

a putování u Skály souvisí. V přesvědčení, že jednou uložená energie se neztrácí, kombinuje použité materiály, rámy obrazů, kusy skříněk, nalezená prkýnka.“⁷⁸

František Skála - Nekonečný příběh, inícia "A", 2001 (Obr. č. 42)

Jan Hísek

Jan Hísek je dalším autorem, který rád cestuje, a proto v jeho tvorbě hrají důležitou roli právě cesty a putování. Názvy výstav a některých děl se vztahují k pohybu či místu v krajině. Tento koníček mu přináší prožitky a různorodá setkání, ale také nové zkušenosti a inspiraci.

*„Iniciační byl pro něj například mystický zážitek v bouři v Irsku, zatímco cesta do Mexika ho naproti tomu zbavila přílišné malířské sebekontroly, strachu z barvy a stala se u něj počátkem do té doby nevídaného kolorismu a exprese.“*⁷⁹ Jak uvádí Radek Wolmuth (kurátor z jedné jeho výstav), umělec je snivý typ, který se nezabývá pouze povrchem, ale jeho tvorba se ubírá do vnitřního labyrintu nitra. Autorovo malířské putování vyrůstá z tradic literárního symbolismu a imaginace.⁸⁰

Jan Hísek – Hejkal, 2007 (obr. č. 43)

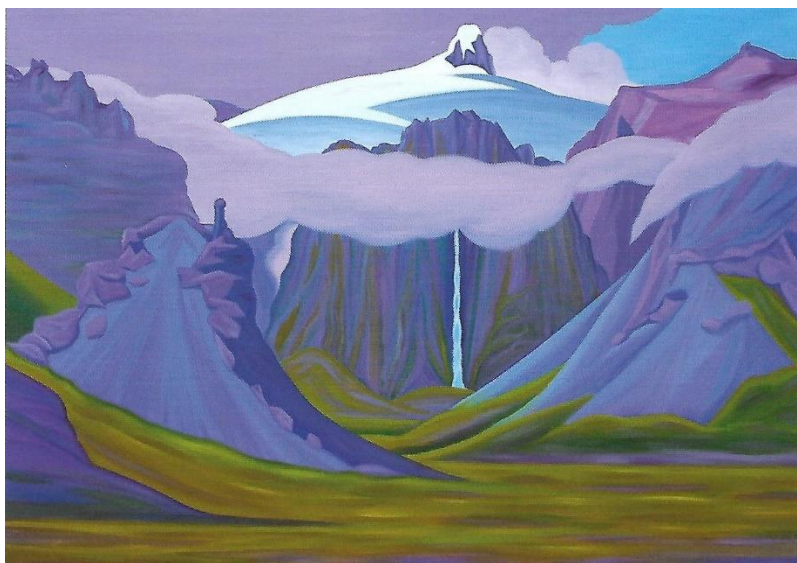
⁷⁸ *Současná česká krajina: krajinomalba a jiné cesty ke krajině: [Galerie moderního umění v Hradci Králové 9. června - 28. srpna 2011. V Hradci Králové: Galerie moderního umění, 2011. ISBN 978-80-85025-93-4, str. 2.*

⁷⁹ Jan Hísek - biografie. *Jan Hísek* [online]. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: <http://www.hisek.cz/biografie.html>

⁸⁰ Jan Hísek - biografie. *Jan Hísek* [online]. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: <http://www.hisek.cz/biografie.html>

Tomáš Císařovský

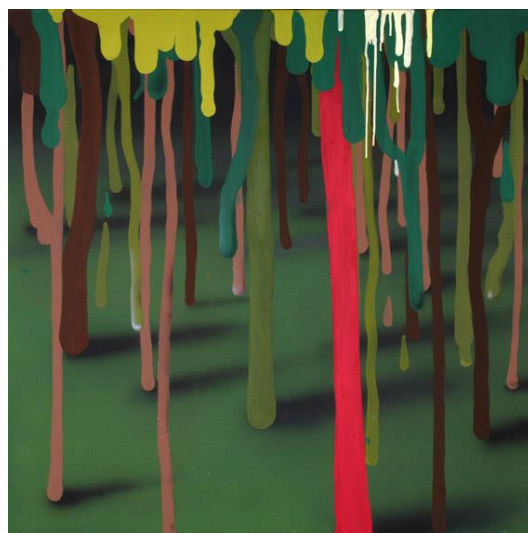
Císařovský patří mezi uznávané české malíře. Ve svých obrazech používá olejových či akvarelových barev s výraznějšími odstíny. Zabývá se především figurální tvorbou, ale v posledních letech se věnuje také krajinomalbě (některou tvoří přímo v plenéru).⁸¹

Tomáš Císařovský – Ledovec a vodopád, 2008 (obr. č. 44)

Filip Černý

Autor, jenž ve své tvorbě využívá různé vyjadřovací prostředky. Krajinu ztvárňuje pomocí akrylových barev a často technikou airbrushu. Rád experimentuje s lidskou sítnicí, kdy oko něco zaostřuje a něco naopak nemůže rozečíst. Proto například leopardí krajina může podtrhovat iluzi členitého povrchu nebo stékající barva stromy v lese.⁸²

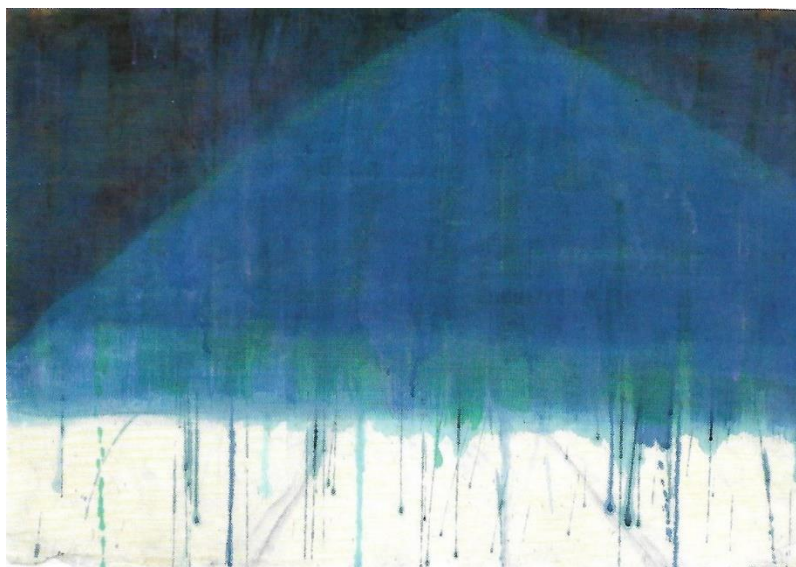
Filip Černý – Les 2, 2005 (obr. č. 45)

⁸¹ Tomáš Císařovský. *Artlist* [online]. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/tomas-cisarovsky-1183/>

⁸² Filip Černý. *Artlist* [online]. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/filip-cerny-1396/>

Roman Kameš

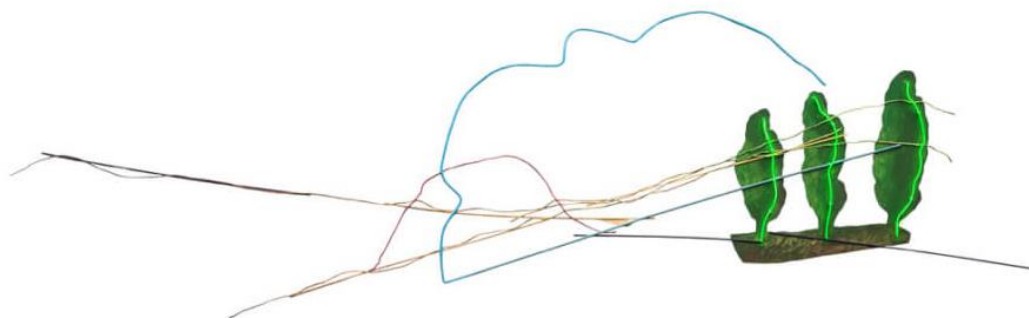
Roman Kameš je český malíř, jenž žije a tvoří střídavě v Paříži nebo v Ladaku, ve kterém čerpá klid a pohodu zdejšího prostředí. Inspirací jsou mu právě indické krajiny. Jeho obrazy na nás mohou působit až meditativním dojmem. „*Působivá čistota a vyklidněnost temper Romana Kameše z Ladaku je jistě závislá na zkušenosti s vysokohorským terénem a jiným druhem mraků, s mořským přílivem a jinou vůní vzduchu.*“⁸³

Roman Kameš – Hora, 2004 (obr. č. 46)

Jiří Kubový

Umělec Jiří Kubový se věnuje ve své tvorbě převážně tématu krajinářství. Na počátku pracoval s olejovými barvami, později začal kombinovat materiál a vytvářet zjednodušené krajiny, v současnosti se v tvorbě prosazují i nekrajinná témata, například domov. Zjednodušení krajiny dosáhl barevnou čarou, kterou realizuje v prostoru.⁸⁴

Jiří Kubový – Stromy, 2013 (obr. č. 47)

⁸³ Současná česká krajina: krajinomalba a jiné cesty ke krajině: [Galerie moderního umění v Hradci Králové 9. června - 28. srpna 2011. V Hradci Králové: Galerie moderního umění, 2011. ISBN 978-80-85025-93-4, str. 3.

⁸⁴ Biografie. Jiří Kubový [online]. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: <http://www.jirikubovy.cz/biografie/>

Petr Malina

V Malinově tvorbě převažují klidné náměty, obrazy jsou jasné a čisté. Dříve se soustředil více na lidskou figuru, dnes se zabývá také volnou krajinou. Olejomalba V západu slunce patří k sérii obrazů z krajiny Etretatu, což je jedno z nejmalebnějších a nejmalovanějších míst v Evropě, „jde o malířskou osadu, kde rozervanou skálu před Petrem Malinou zvěčnili i Claude Monet a Jan Trampota.“⁸⁵

Petr Malina – V západu slunce, 2004 (obr. č. 48)

Petra Marečková Malinová

Malířka pracuje především s válečkem a akrylovými barvami, které nanáší v hutné pastě na plátno. Může tímto vytvářet různé iluze. Její meditativní krajiny harmonizují duši.⁸⁶

Petra Marečková Malinová – Krajina I, 2010 (obr. č. 49)

⁸⁵ Současná česká krajina: krajinomalba a jiné cesty ke krajině: [Galerie moderního umění v Hradci Králové 9. června - 28. srpna 2011. V Hradci Králové: Galerie moderního umění, 2011. ISBN 978-80-85025-93-4, str. 3.

⁸⁶ Současná česká krajina: krajinomalba a jiné cesty ke krajině: [Galerie moderního umění v Hradci Králové 9. června - 28. srpna 2011. V Hradci Králové: Galerie moderního umění, 2011. ISBN 978-80-85025-93-4, str. 4.

Petra Marečková Malinová – Krajina II, 2010
(obr. č. 50)

Michal Nesázal

Autor se věnuje malbě, grafice či fotografii. Své obrazy maluje akrylovými barvami a nazývá je „Gates“ – brány do jiných světů. Tvorba se vyznačuje kolorismem snových scénérií a čistotou tvarů, která nám má přinést odpočinek. Nesázal je ovlivněn zájmem o kvantovou fyziku, astronomii či kosmologii, což přináší sebou nové formální přístupy.⁸⁷

Michal Nesázal – Lemon Valley, 2003 (obr. č. 51)

⁸⁷ Michal Nesázal. Artlist [online]. [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/michal-nesazal-424/>

2. Dopravní prostředky

Důležitou součástí práce je nejen krajina, ale také dopravní prostředky, díky kterým obrazy vznikly.

Bez přepravy by dnešní společnost nemohla existovat. Díky narůstající světové populaci dochází k větším nárokům na přepravu do zaměstnání, do školy, za rodinou či za volným časem. Cestujeme buďto veřejnou (železniční, městská, letecká, vodní) nebo individuální silniční (automobilová a motocyklová), ale také pěší a cyklistickou dopravou.⁸⁸ Ve městech cestujeme pomocí městské hromadné dopravy a mezi městy využíváme autobusovou, železniční, popřípadě leteckou dopravu. V přepravě cestujících se pokládá za rozhodující faktor především rychlost. V dnešní době je každá minuta drahá a čas strávený při přemístění můžeme využít i jinak. Mezi další faktory, dle kterých se volí doprava patří cena, dostupnost, pohodlí, bezpečnost, frekvence a další. Jednotlivé druhy dopravy mají tak své výhody i nevýhody. Ve své práci se věnuji pohledu z automobilu, lodi, vlaku a letadla.

2.1. Silniční doprava

Do silniční dopravy patří všechna motorová vozidla, jež se pohybují na silnicích.

Automobil využívá snad každý z nás. Jedná se o velmi rychlý prostředek, který nám umožní dostat se na většinu míst. Sama využívám auto velmi často pro všechny jeho přednosti, mezi něž patří také pohodlí. S tímto druhem dopravy jsem se setkala již v dětství, cesty k babičce či na dovolenou za okénkem doprovázelo míhání škály barev dle ročního období. Jízda automobilem na mě působila uklidňujícím dojmem, který často podtrhla ještě vhodně zvolená hudba, tyto myšlenky mám uložené v paměti doted', a proto má pro mě nejspíš tento druh cestování nezastupitelné postavení. Avšak zvyšující se zájem o tuto pohodlnou a rychlou přepravu přináší také negativa. Mezi ně patří například špatný vliv na životní prostředí (velké množství emisí, hluk, vibrace), rostoucí náklady na provoz, správu i údržbu komunikací, vzestup nehodovosti (ztráty lidských životů a hmotné škody), nutnost rozšiřování silniční a dálniční sítě, kvůli čemuž krajina v našich životech ustupuje do pozadí.⁸⁹

⁸⁸ *Mobilita podle druhu dopravy* [online]. Centrum dopravního výzkumu, 7.3.2007 [cit. 2019-02-02]. Dostupné z: <https://www.czrso.cz/clanek/mobilita-podle-druhu-dopravy/?id=1399>

⁸⁹ ZELENÝ, Lubomír. *Osobní přeprava*. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-266-2, str. 172.

2.2. Vodní doprava

Ve své práci se zaměřuji také na pohled z lodi. Už jako malá jsem se setkala s tímto prostředkem několikrát na dovolené. Například v Benátkách šlo o městskou hromadnou dopravu, naopak v Řecku jsme cestovali výletní lodí. Někdy se nám naskytne pohled na pobřeží, jindy naši cestu doprovází pouze nekonečno lomících se vln. Vlny můžeme cítit všemi smysly, můžeme je vidět, pokud však zavřeme oči, tak také slyšet či cítit dopadající kapky na naše tělo, což je pro mě natolik intenzivní vzpomínka, že se v mé práci objevují vlny jako primární scénérie celého obrazu. Čistý vzduch, který pociťuji na každé plavbě mi připomíná největší přednost vodní dopravy. Jedná se o zanedbatelný vliv na znečišťování životního prostředí. Na druhou stranu v případě havárie může dojít k velkým škodám zasahující dlouhodobě přírodu.⁹⁰

2.3. Železniční doprava

Velké vagóny ve mě vždy vyvolávaly pocity strachu. Ve zprávách se velmi často objevují zprávy typu „osoba nepřežila srážku s vlakovou soupravou“, není divu, že jsem si byla již v dětství vědoma nebezpečí, kvůli kterému jsem se od vlakových tratí držela zpátky. Bližší seznámení s vlakovou dopravou přišlo s nástupem na střední školu a pokračovalo až do mých vysokoškolských let, což bohužel na oblibě druhu této dopravy vůbec nepřidalo. Zezačátku jsem si zvědavě prohlížela každou cestu do školy a zpět, po několika týdnech však můj zájem vyprchal a každodenní cesty vlakem se pro mě staly rutinní záležitostí, při které jsem se později často z okénka ani nepodívala a vykonávala raději jinou činnost. Dynamika, která na nás dýchá z obrazu *Pohled z vlaku 1* je tak inspirována prvotním nadšením z této dopravy. Druhý obraz se stal metaforou k několikaročním monotónním jízdám vlakem. Mezi přednostmi patří sice vysoká kapacita osob, v poslední době ale narážím na problém přeplněných vlaků, který mě od této dopravy taktéž odrazuje. Navíc v zimních měsících se často setkáváme až s několika minutovými zpožděními, strávit tak svůj volný čas v přeplněné čekárně se stává nepříjemnou situací. Myslím si proto, že právě nepohodlí řadu lidí odrazuje od cestování hromadnou dopravou. Největší předností, pro kterou bychom měli vlakovou dopravu využívat, jsou převažující pozitivní efekty z hlediska našeho zdraví a životního prostředí. Vozidla na elektrický pohon (vlaky, metro, tramvaje, trolejbusy) jsou považována za environmentálně

⁹⁰ ZELENÝ, Lubomír. *Osobní přeprava*. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-266-2, str. 213.

příznivý druh dopravy vzhledem k výrazně nižší spotřebě energie a tím pádem menším emisím škodlivých látek ve srovnání s ostatní dopravou.⁹¹

2.4. Letecká doprava

Letecké dopravy využívám především v letních měsících, kdy vyrážím na dovolenou. První let jsem absolvovala ve svých dvaceti letech a od té doby létám pravidelně. Musím se přiznat, že z mého pohledu nejde o příjemnou záležitost. V žádném jiném dopravním prostředku netrpím klaustrofobií tak jak v letadle, což je nejspíš umocněno i mojí akrofobií (strach z výšek). Navíc klesání, při kterém jsem trpěla velkými bolestmi hlavy, mě také odrazovalo od této dopravy. V dnešní době naštěstí existují pomůcky, které alespoň tento problém částečně zmírňují – speciální špunty do uší. Touha po větších vzdálenostech mě zkrátka donutila přizpůsobit se. Avšak cestování tímto způsobem není pro většinu společnosti žádný problém. Za výhodu nepokládám pouze rychlost a dostupnost nejvzdálenějších cílů, ale také pohled z letadla, kdy se nám naskytne scénérie, které nemůžeme vidět z žádného jiného dopravního prostředku. Mapy nejružnějších barev se nám v pár okamžicích zmenšují či zvětšují. V mých obrazech převažují tmavé odstíny barev, což je dáno vzpomínkami a osobním postojem k cestování letadlem. Letecká doprava má také svá negativa, mezi něž patří dopady na životní prostředí a také hluk a exhalace (odpadní látky vypouštěné do okolního prostředí), které způsobují letiště a jeho nejbližší okolí.

2.5. Pěší doprava

Ze všech druhů přepravování je tou nejvýznamnější, nejzdravější a také nejšetrnější právě pěší doprava neboli chůze, neboť má minimální prostorové nároky, spotřebu energie, pozitivně ovlivňuje zdraví a plní významnou rekreační funkci.⁹² Někdo může namítnout, že nejde přeci o dopravní prostředek, protože chůze není objekt (automobil, loď, letadlo, ...), pro mě však chůze znamená počátek všech dopravních prostředků. Všechny spojuje pohyb, který je základním projevem existence. Pokud chceme v životě zpomalit stává se chůze vhodným prostředkem, začneme si všimnout každé maličkosti a zároveň si pročistíme myšlenky.

⁹¹ ADAMEC, Vladimír. *Doprava, zdraví a životní prostředí*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2156-9, str. 15.

⁹² ADAMEC, Vladimír. *Doprava, zdraví a životní prostředí*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2156-9, str. 18.

3. Vznik, vývoj práce a zpracování vybrané problematiky

Ve své práci se zabývám pohledy, které se nám naskytují z různých dopravních prostředků. V obrazech se objevuje tematika krajiny, které se věnuji také v předchozí textové části. Ovšem počáteční inspirací mi nebyly ani dopravní prostředky, ani krajinné scenérie, nýbrž chůze, již pokládám za základ veškerého pohybu, který se objevuje taktéž na obrazech.

Prvotní myšlenka s tematikou cestování a dopravy přišla při čtení cestopisu *40 dní pěšky do Jeruzaléma* od Ladislava Zibury. Jak už napovídá název, autor se zaměřuje na chůzi, která s sebou od pradávna nese nejen praktický, ale i duchovní význam, zároveň spojuje všechny civilizace, které kdy vznikly. Autor cestopisu si při chůzi všímá všeho, co nám příroda nabízí. Ve středověkých dobách na znamení pokory realizovali pout' pěšky a bosí také mnohé významné osoby, církevní hodnostáři, ale taktéž panovníci.⁹³ Dnes poutníci využívají pohodlné putování pomocí moderních prostředků, stejně jako v běžném životě. Přesto se v novodobém světě najdou jedinci, kteří se snaží dosáhnout blízkých či vzdálených cílů ve stopách starých poutníků a ochutnávkou jsou nám právě knížky, které v současnosti vychází a poukazují na nadčasovost poutnictví. Například knížka *3333 km k Jakobovi* od Petry Braunové se snaží dětem přiblížit, jak taková výprava na kole do Santiaga de Compostela se může stát dobrodružstvím. V pouti nalézáme možnost duchovního povznesení uprostřed dnešního uspěchaného a na konzum orientovaného světa. Přestože jsem ve své práci obraz z pohledu chůze nezrealizovala, pokládám za důležité tyto počátky zmínit, protože chůze není základem jen pro mou práci, ale dle mého názoru i pro všechny dopravní prostředky. S chůzí máme možnost všimát si plnými doušky všech detailů okolo nás, naopak se současnou dopravou toho vidíme čím dál méně či z jiných úhlů pohledů.

3.1. Náměty a návrhy

Abych měla představu, jak skutečně vypadají různé pohledy z dopravních prostředků, tak jsem si konkrétní pohledy fotila, případně jsem dohledávala inspiraci na internetu.

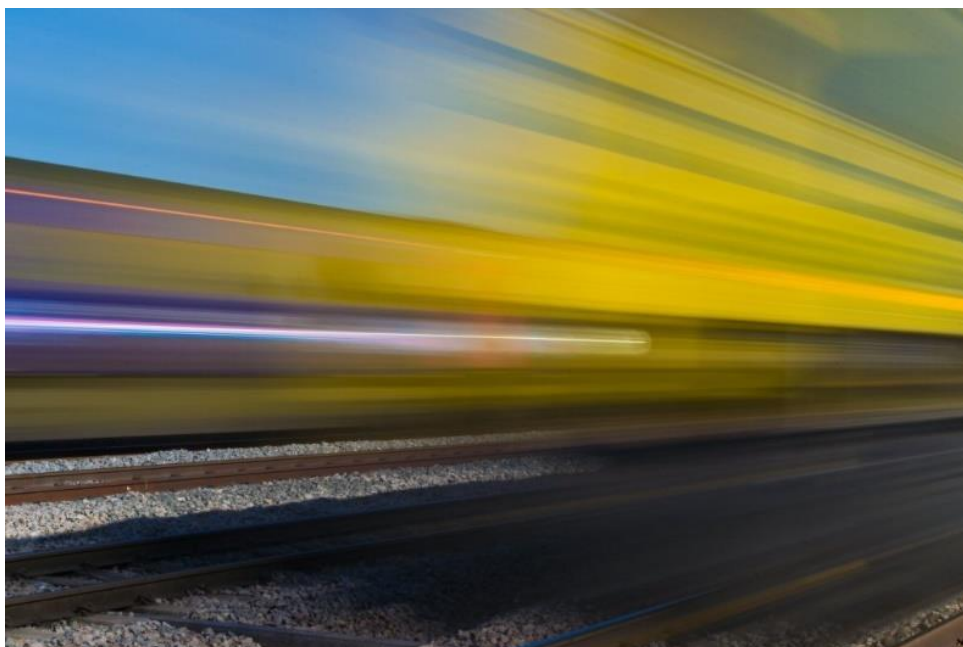
⁹³ ČAPSKÁ, Veronika, MIHOLA, Jiří, ed. *Na cestě do nebeského Jeruzaléma: poutnictví v českých zemích ve středoevropském kontextu*. Brno: Moravské zemské muzeum, 2010. ISBN 978-80-7028-359-2, str. 7.

Pohled z automobilu (obr. č. 52)

Pohled z letadla (obr. č. 53)

Rozostření pohybu (obr. č. 54)

Mezi prvními návrhy se objevila právě již zmiňovaná chůze, od které jsem však později upustila, jelikož se pohledy zdály nečitelné a v prvním případě šlo spíše o typickou krajinomalbu.

Návrh chůze 1 (obr. č. 55)

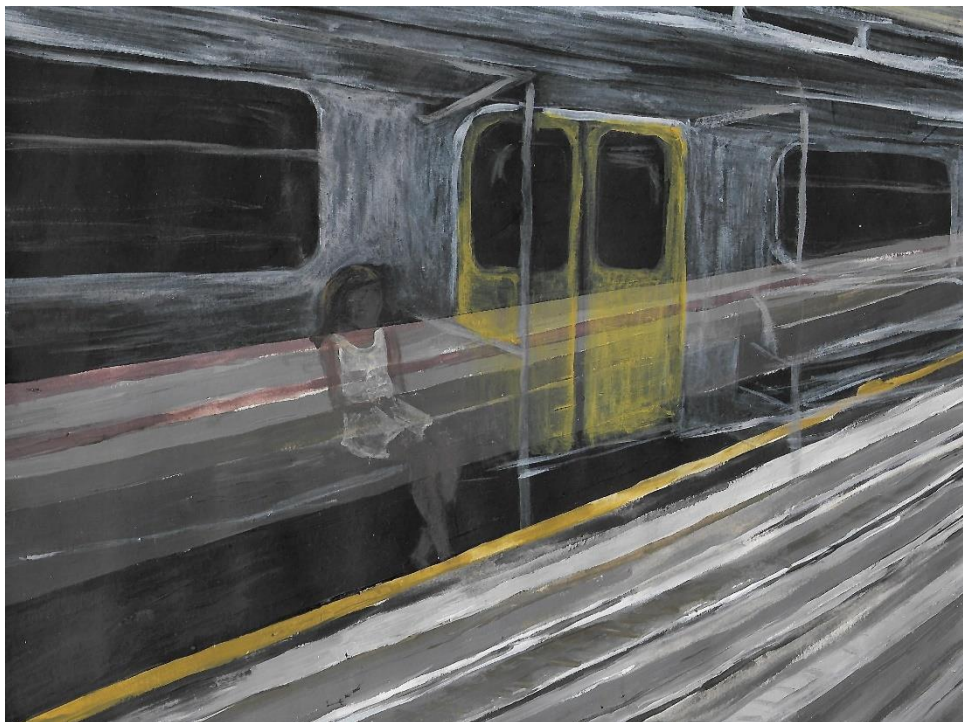

Návrh chůze 2 (obr. č. 56)

Následovaly návrhy z oblíbených způsobů dopravy současné doby. Do některých pohledů jsou vloženy další dopravní prostředky, avšak ve finálních obrazech se toto prolínání neobjevuje a zaměřují se pouze na krajinu.

Návrh pohledu z automobilu (obr. č. 57)

Návrh pohledu z metra (obr. č. 58)

Návrh pohledu z lodi (obr. č. 59)

Návrh pohledu z vlaku 1 (obr. č. 60)

Návrh pohledu z vlaku 2 (obr. č. 61)

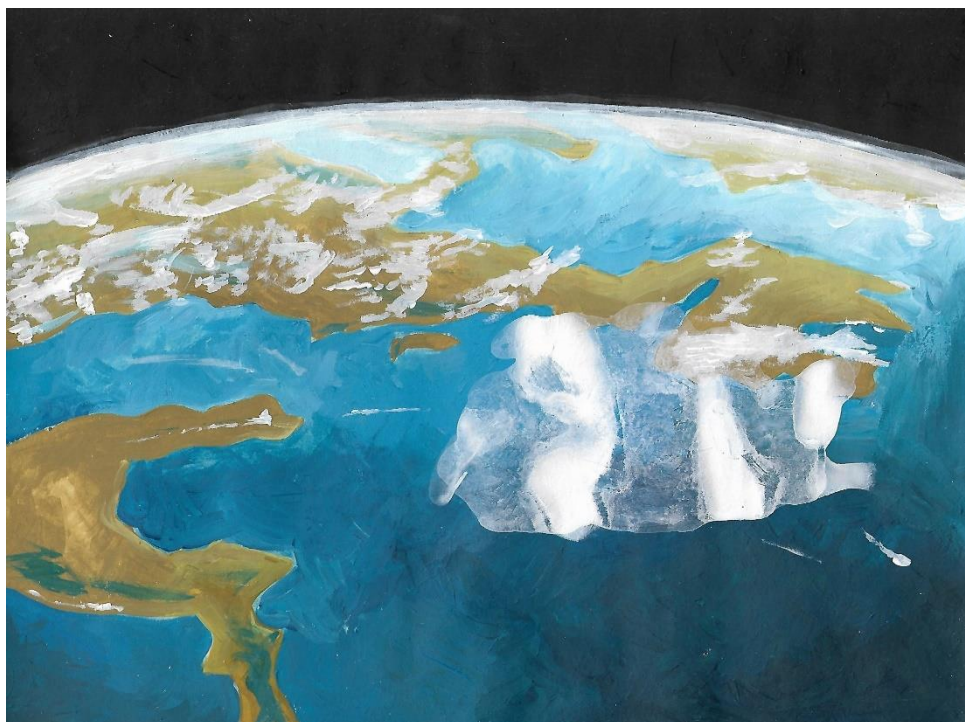

Návrh pohledu z letadla 1 (obr. č. 62)

Návrh pohledu z letadla 2 (obr. č. 63)

Dnes už není ani výjimečné cestování do vesmíru, a proto se mezi návrhy objevil i pohled z kosmické lodi. Ve finálních obrazech jsem však zůstala pevně nohama na Zemi a zabývala se prostředky, které využívá obyčejný člověk den co den.

Návrh pohledu z kosmické lodě (obr. č. 64)

3.2. Realizace

Návrhy mi tak pomohly utřídit si myšlenky a představit si, které dopravní prostředky jsou pro závěrečnou práci vhodné a které nikoli. Až poté přišla na řadu práce s finálními plátny a barvami. Pro realizaci jsem použila bavlněná plátna velikosti 80 x 100 cm a techniku malby akrylovými barvami.

3.2.1. Pohled z automobilu

Zemité odstíny barev, které používám v obraze znázorňují krajinu okolo silnic. Zároveň můžeme pocítit vliv podzimu, jelikož obraz vznikl právě v tomto ročním období. Uvolněnými tahy štětce přecházejícími od jednoho odstínu k druhému jsem chtěla docílit pocitu zvyšující se rychlosti.

3.2.2. Pohled z lodi

Cestování tímto způsobem je mnohdy nezapomenutelným zážitkem. Z lodi můžeme spatřit nejen různorodou pevninu, ale především nekonečno vln ubíhajících do ztracena. A právě vlny se staly středobodem celého obrazu. Naopak samotný dopravní prostředek pro mě zde ztrácí svoji hlavní roli, a proto je loď pouze naznačena siluetou.

3.2.3. Pohled z vlaku

Hned dva obrazy věnuji prostředku vlaku. První vyobrazení působí dynamicky a znázorňuje mé prvotní nadšení z tohoto prostředku. Pohled z vlaku 2 je statického klidného až nudného rázu, který naopak vykresluje mé pocity z několikaročního cestování tímto prostředkem. Oba však nesou prvky abstrakce vlivem vysoké rychlosti, kterou se vlak pohybuje.

3.2.4. Pohled z letadla

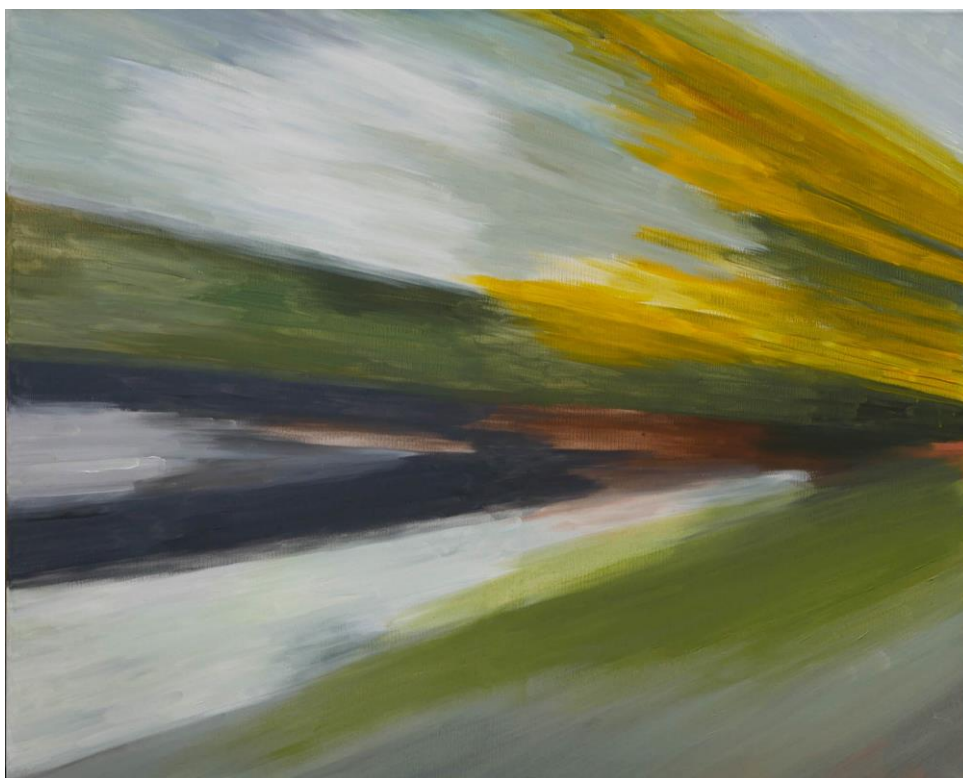
Letadlo má v této práci taktéž zastoupení ve dvou obrazech. První znázorňuje pohled z větší výšky a u druhého již letadlo pomalu klesá, mraky zde ukazují pomyslné oddělení od země. Letecká doprava patří zatím k nejrychlejší dopravě a díky ní se nám přiblížily i ty nejvzdálenější cíle. Ovšem čím kratší čas, tím méně detailů vidíme. Naopak se nám naskytne pohled, který nemůžeme vidět z žádného jiného dopravního prostředku – zmenšující se a zvětšující se mapy naší Země.

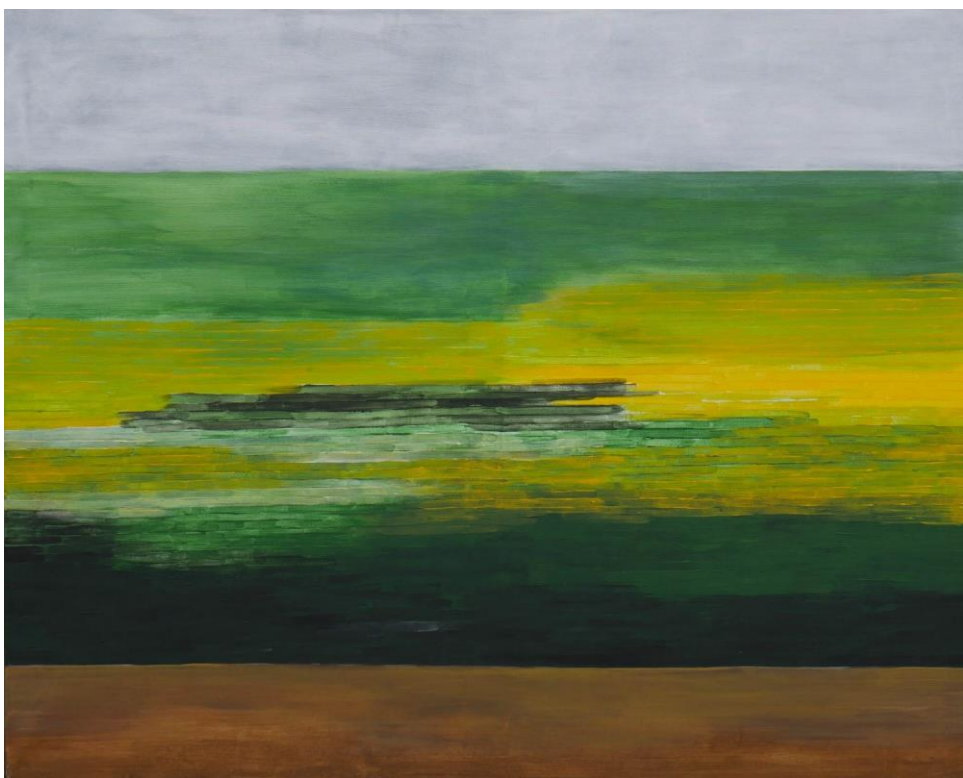
Pohled z automobilu (*obr. č. 65*)

Pohled z lodi (*obr. č. 66*)

Pohled z vlaku 1 (*obr. č. 67*)

Pohled z vlaku 2 (*obr. č. 68*)

Pohled z letadla 1 (*obr. č. 69*)

Pohled z letadla 2 (*obr. č. 70*)

4. Didaktická část

4.1. Návrh projektu „Cíl je cesta“

Pro didaktickou část diplomové práce jsem vytvořila projekt nesoucí název „*Cíl je cesta*“. Název je zvolen na základě díla *Poutník* od Paula Coelho, v němž spisovatel poukazuje na důležitost sledování cesty, kterou se dobíráme cíle. Právě cesta nás učí, jak nejlépe dojít a obohacuje nás, když se jí ubíráme. Podobné je to ve chvílích, kdy máme v životě nějaký cíl. Cíl může být lepší nebo horší podle toho, jakou cestu si zvolíme k jeho dosažení a jakým způsobem touto cestou jdeme. Vzhledem k tomu, že žáci se v tomto projektu seznámí hravou formou s různými dopravními prostředky a shledají tak, kdy je vhodné jaký prostředek využít, je název úzce spojen právě s touto myšlenkou. Projekt má také žáky vést k intenzivnějšímu vnímání nejen cest, ale i svého okolí.

Charakteristika projektu

Projekt se zaměřuje na tematiku cestování dopravními prostředky. Žáky by měl vést k zamyšlení nad negativními vlivy dopravy na životní prostředí a k intenzivnějšímu vnímání svého okolí. Časový úsek se skládá ze tří na sebe navazujících částí, přičemž každý blok je tvořen čtyřmi klasickými vyučovacími hodinami. Jednotlivé bloky se prolínají s některými moderními uměleckými směry či styly. Výuka projektu by probíhala na jaře. Výstupem projektu by byla díla žáků, která na sebe úzce navazují a odprezentují se na závěrečné vernisáži mimo klasickou výuku.

Charakteristika cílové skupiny

Primárně je projekt určen žákům sedmých ročníků. Žák sedmého ročníku dokáže výtvarně vyjádřit smyslové vjemy a prožitky; vybírá, vytváří, kombinuje a pojmenovává co nejširší škálu vizuálně obrazných vyjádření a hledá mezi nimi vztahy; pokouší se o různé variace prvků s cílem získat osobitý výsledek; uplatňuje zkušenosti získané hmatem, sluchem či pohybem; rozlišuje vizuální a subjektivní vyjádření; uplatňuje fantazii a pokouší se o expresivní projev; zvládá jednoduchou kompozici; analyzuje etické aspekty různých životních situací.⁹⁴

⁹⁴ RVP ZV - ŠVP *Dejme šanci všem*. Olomouc: Základní škola a Mateřská škola, Řezníčkova 1, 2013. Dokument je dostupný v kanceláři školy.

Cíle projektu

- naplnit individuální potřeby každého žáka
- rozvinout multidisciplinární a intermediální ponětí výtvarné výchovy
- vést žáky k zamyšlení nad vlivem dopravy na životní prostředí (průřezové téma environmentální výchova zde poskytuje prostor k úvahám nad vztahy člověka a přírody)
- uskutečnit a zažít společnou vernisáž

Pomůcky a prostředky

1. blok:

úryvek z knížky, ukázky děl a možných výsledných prací, mobilní telefon, vytištěná fotografie na tvrdý papír formátu A4, akrylové barvy, štětce a nádoba na vodu

2. blok:

nahrávky ze silničního provozu, fotografie, ukázky děl a možných výsledných prací, tvrdý papír formátu A3, voskovky, tuš, nástroj na vyškrabávání

3. blok:

video – Olomouc z pohledu dronu/letadla, video tvorby Jacksona Pollocka, ukázky děl a možných výsledných prací, tvrdý papír formátu A3, akvarelové barvy/temperové barvy, štětce a nádoba na vodu

Jednotlivé bloky

1. Chůze (návaznost na impresionismus)
2. Rychlost (návaznost na futurismus)
3. Pohled z výšin (návaznost na abstraktní malbu)

4.1.1. Chůze

Cíl vyučovaného bloku

Žák vyjádří své pocity do černobílé fotografie pomocí akrylových barev a bude ochoten vysvětlit využití konkrétních barev.

Pomůcky a prostředky

úryvek z knížky, ukázky děl a možných výsledných prací, mobilní telefon, vytištěná fotografie na tvrdý papír formátu A4, akrylové barvy, štětce a nádoba na vodu

Plán aktivit v daném bloku

1. vyučovací hodina

Na začátek úvodní vyučovací hodiny daného bloku žákům přečtu úryvek z knížky, kterou již uvádím výše, jedná se o knihu *40 dní pěšky do Jeruzaléma* od Ladislava Zibury.

„Od okamžiku, kdy jsem se o pěších poutích poprvé dozvěděl, mi vrtalo hlavou, proč to všichni ti lidé vlastně dělají. Poutě totiž nejsou jen přežitkem z dob dávno minulých. Každý rok na ně vyráží víc a víc lidí – jen do Santiaga minulý rok přišlo na 200 tisíc poutníků. A hlavní motivací poutníků není jen víra – dobrá polovina z těchto lidí jsou obyčejní pohané. Myslím, že existuje jen málo věcí, které lidé dělají po tisíce let a nedávají žádný smysl. Proto mě pouť lákala čím dál víc. Chtěl jsem poznat, co lidem dává. Proč kvůli pouti i dnes opouštějí pohodlí svých domovů, aby dobrovolně trpěli bolestí a únavou na nekonečné cestě. A k tomu všemu ta úžasná historická tradice. Pouť jako by pomáhala překlenovat celá staletí. I dnes díky ní můžete prožít prakticky totéž, co lidé mnoha generací před vámi. To vše mě lákalo tak moc, že jsem o pouti snil několik let. Když se mi konečně podařilo vyrazit do Santiaga, byla to pro mě úžasná příležitost. V osmnácti letech jsem se mohl bavit s lidmi, kteří na pouť na rozdíl ode mě vyráželi z pouhé zvědavosti. Bylo fascinující poslouchat, čím si v životě prošli a proč na pouť vyrazili. Na měsíc se mi otevřely dveře k jejich životním zkušenostem, o které se se mnou ochotně dělili. A co samotná cesta? Ta byla přenádherná. Každý den úplně nová krajina, kterou člověk prochází beze spěchu a v úplném tichu. Odpočinek u malých potůčků, čerstvé ovoce ke svačině, večerní víno s ostatními poutníky a usínání pod klenbami kláštera na těch nejpohodlnějších matracích na světě. Cesta do Santiaga mě přesvědčila o tom, že všechny těžkosti k pouti sice patří, ale je úplně zbytečné se jich obávat. Chůze se totiž odehrává jen na pozadí všeho ostatního a na problémy je snadné zapomenout. A také jsem zjistil, že na pouti je všechno úplně jinak. Váš život se díky ní ze dne na den převrátí naruby. Tahle změna není trvalá. Ale dostat se ze zajetých kolejí je jedinečný a obohacující zážitek.“⁹⁵

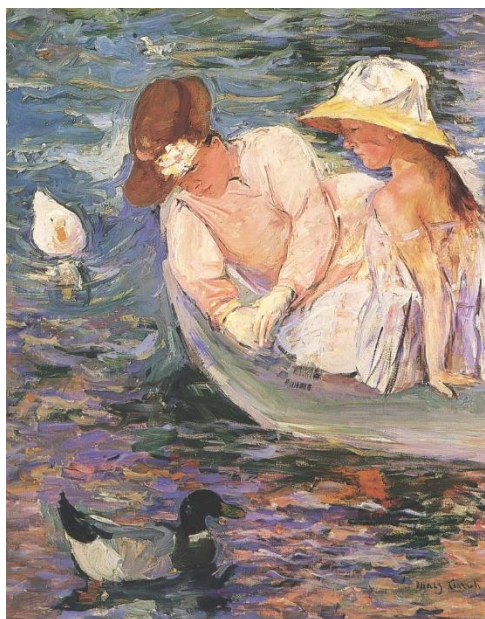
Následně navážu na úryvek z knížky doplňujícími otázkami, abych zjistila, jak žáci porozuměli textu. „Slyšel si někdy o pouti a dokázal bys vysvětlit její význam?“, „Co si představíš pod pojmem cesta?“, „Jaká pozitiva vidíš v dopravování chůzí?“, „Jaká pozitiva a negativa shledáváš v přepravování moderními dopravními prostředky?“, „Jakým způsobem se dopravuješ do školy?“, popřípadě dalšími otázkami, které mě k tématu napadnou.

V druhé části hodiny žáky seznámím s uměleckým směrem impresionismem pomocí projekce známých uměleckých děl tohoto směru. Níže uvádím příklady.

⁹⁵ ZIBURA, Ladislav. *40 dní pěšky do Jeruzaléma: o pouti bez cukrové vaty*. Brno: BizBooks, 2015. ISBN 978-80-265-0427-6, str. 8-9.

Claude Monet – Lekniny, 1917–1919 (obr. č. 71)

Mary Cassatt – Letní čas, 1894 (obr. č. 72)

2. vyučovací hodina

V následující hodině se s žáky vydáme na procházku po blízkém okolí. Úkolem bude nafotit to, co nás po cestě zaujalo. Pokud některý žák nebude mít možnost fotit mobilním telefonem, bylo by vhodné mít možnost k zapůjčení školní fotoaparátu. Fotografie si žáci přinesou na další hodinu vytištěné černobíle na tvrdém formátu A4.

3. vyučovací hodina

Hodina, při níž dojde k finální realizaci díla. Žáci mají za úkol pracovat s černobílou fotografií vytištěnou na tvrdém papíru formátu A4, do níž vnesou pomocí akrylových barev pocity daného okamžiku, které se jim vybaví při pohledu na ní. Takové pocity může žák vyjádřit tahy, ale také volbou barevných odstínů.

Fotografie pořízená na procházce a převedená do černobílého odstínu (obr. č. 73)

Výsledná práce (obr. č. 74)

4. vyučovací hodina

V poslední vyučovací hodině bloku si žáci vzájemně obodují své práce. Na závěr každý popíše jednotlivé barvy, které použil a svůj výběr zdůvodní.

4.1.2. Rychlost

Cíl vyučovaného bloku

Žák vytvoří voskovkami a tuší pohled z rychle jedoucího dopravního prostředku a spontánním škrabáním do tuše vytvoří obraz nový.

Pomůcky a prostředky

nahrávky ze silničního provozu, fotografie, ukázky děl a možných výsledných prací, tvrdý papír formátu A3, voskovky, tuš, nástroj na vyškrabávání

Plán aktivit v daném bloku

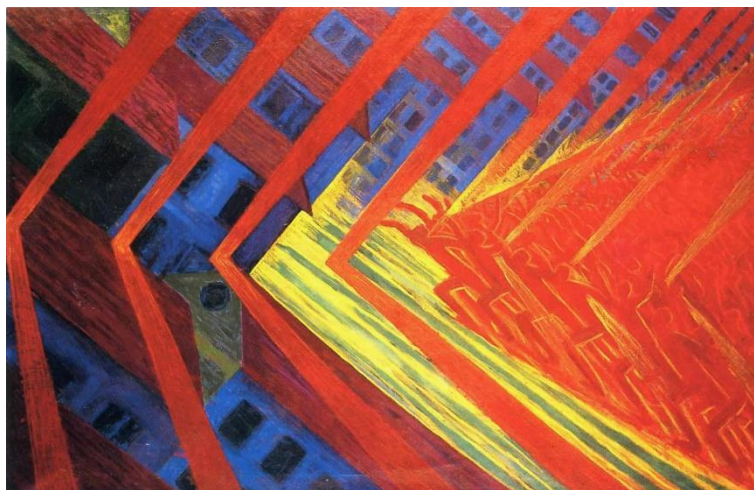
1. vyučovací hodina

Na úvod celého bloku by proběhl s žáky rozhovor – „*Cestuješ s rodiči?*“, „*Kam cestujete?*“, „*Jakými dopravními prostředky?*“, „*Které dopravní prostředky pokládáš za nejrychlejší?*“, „*Jaký je tvůj oblíbený způsob přepravy?*“.

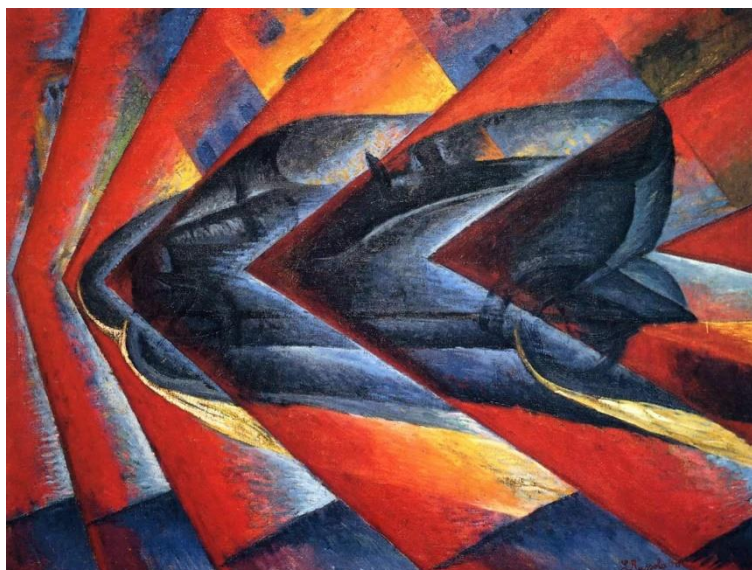
Na téma hodiny bych navázala motivační hrou „Co to slyším?“. Žákům budu pouštět nahrávky ze silničního provozu (jednotlivě) a současně se budu přemísťovat. Posluchači mají zakryté oči a určují o jaký druh dopravního prostředku se jedná a odkud zvuk přichází. Následně si jednotlivé prostředky představíme a s nimi také jejich klady a zápory. Na konci hodiny žáci vyplní anketu, kde zvolí dopravní prostředky, jež využívají nejčastěji a poté si sdělíme, která doprava vyhrála. V této části se pokusím nastínit problematiku znečištěného ovzduší a doporučit, které dopravní prostředky jsou pro své klady vhodnější volbou nejen pro nás, ale také naši přírodu.

Následovalo by seznámení s uměleckým směrem futurismus, kterému rychlost není cizí.

Cílem futuristů bylo dostat zobrazovaný předmět do pohybu pomocí fázování, čímž nám vzniká abstraktní obraz, který vytvoří i žáci pomocí voskovek.

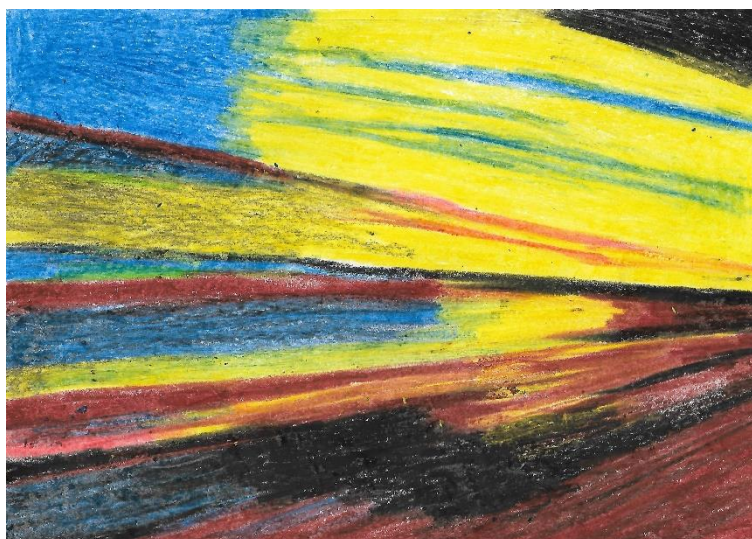
Luigi Russolo – *Revolta*, 1911 (obr. č. 75)

Luigi Russolo – Dynamika automobilu, 1912-1913 (obr. č. 76)

2. – 3. vyučovací hodina

Ve druhé hodině se již budeme věnovat realizaci výtvarné práce. Žákům dám na výběr z fotografií, které jsou pořízeny z vlaku. Každý žák si vybere jednu fotografii a přemaluje ji na papír voskovkami. Následně papír pomaluje tuší a po zaschnutí vyškrábe to, co by se podle něj mohlo skrývat za barevnými šmouhami.

Pohled z vlaku voskovkami (obr. č. 77)

Nový obraz vytvořený škrábáním (obr. č. 78)

4. vyučovací hodina

Poslední hodinu budeme věnovat sebereflexi. Díky tomu žák posílí při hodnocení své práce schopnost sebehodnocení. Na zadní stranu práce každý vypíše, co se mu povedlo a naopak nepovedlo.

4.1.3. Pohled z výšin

Cíl vyučovaného bloku

Žák vytvoří pohled z ptačí perspektivy na krajinu.

Pomůcky a prostředky

video – Olomouc z pohledu dronu/letadla, video tvorby Jacksona Pollocka, ukázky děl a možných výsledných prací, tvrdý papír formátu A3, akvarelové barvy/temperové barvy, štětce a nádoba na vodu

Plán aktivit v daném bloku

1. vyučovací hodina

Na začátku hodiny žákům pustím video s pohledem, pořízeným dronem či z letadla, na město Olomouc, aby si uvědomili, jak vypadá pohled z ptačí perspektivy. Následně představím pojem abstrakce a propojení s tématem bloku. Motivační může být také video ukázky tvorby Jacksona Pollocka. Níže uvádím díla umělců, kterými bych doplnila vyučovací hodinu.

Jackson Pollock – Bílé světlo, 1954 (obr. č. 79)

Kiman Martin – Mana Pool, 2016 (obr. č. 80)

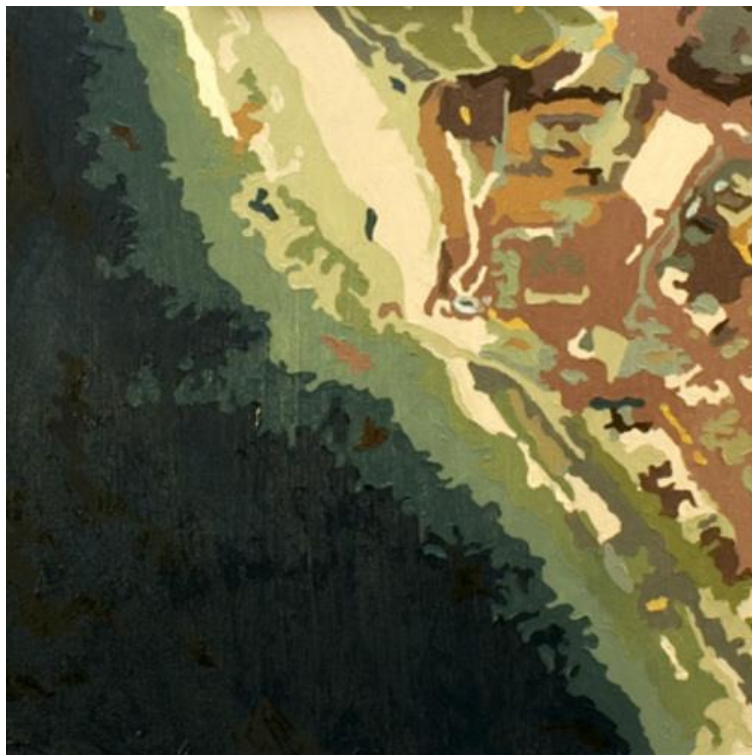
2. – 3. vyučovací hodina

V tomto bloku mají žáci za úkol představit si krajinu z ptáčích perspektivy a převést ji ve zvolených barvách na tvrdý papír formátu A3. Může se jednat o zemi, kterou navštívili o prázdninách a viděli ji z pohledu letadla, nebo krajinu u babičky či jinou přírodní scénérii, která se žákům vybaví. Nejprve si zvolí barvy, které se jim pojí s daným místem, následně mohou využít jak techniky rozpíjení se akvarelových barev, tak husté nánosy temperových barev, nelze však techniky kombinovat – žák si vybere, kterou technikou se mu lépe pracuje. Jelikož jsou díla Jacksona Pollocka tvořena na základě emocí, můžou si žáci zvolit, zda budou malovat štětci nebo použijí jiný nástroj či dokonce ruce, aby svou práci procítili i jinými smysly.

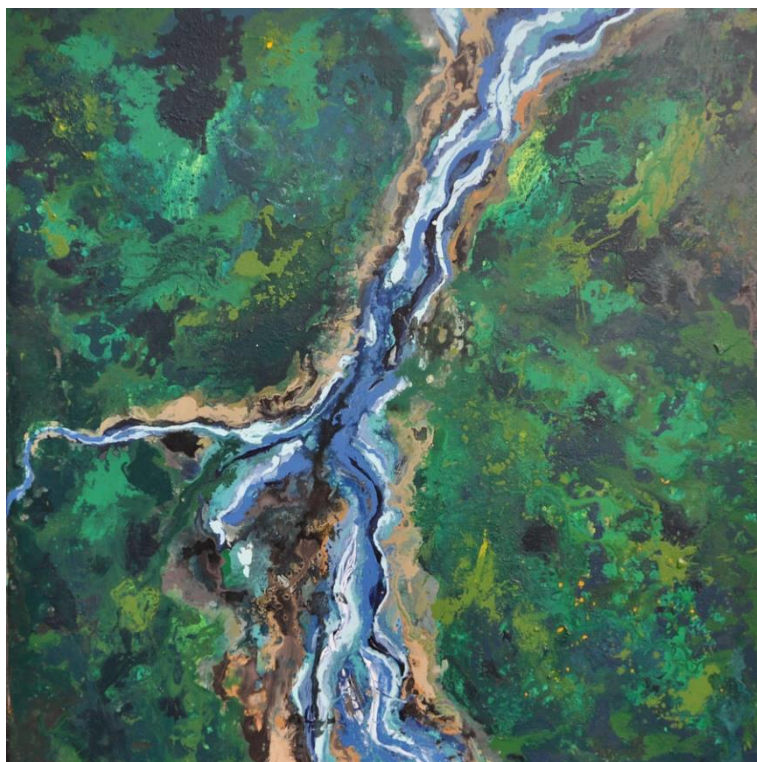
4. vyučovací hodina

Úvod hodiny věnujeme dokončování prací, během níž budou žáci uvažovat nad popisem jimi zobrazovaného místa. Na konci hodiny proběhne společná reflexe a každý popíše místo, které ztvárnil, ostatní se jej pokusí uhodnout.

Na závěr celého projektu rozdám žákům papíry, na které budou moci sdělit své dojmy, pozitiva a negativa projektu, popřípadě řešení určitých problémů.

Možná výsledná práce: Sharilyn Neidhardt – Zlaté pobřeží, 2005 (obr. č. 81)

**Možná výsledná práce: Sarat Kumar Moharana – Google Map,
2013 (*obr. č. 82*)**

ZÁVĚR

První inspirací, která směřovala k zájmu o pohyb člověka se mi stala četba o putování. Někteří poutníci i dnes kráčí na posvátná místa, tak jako naši předkové, avšak většina z nás využívá v uspěchaném světě spíše moderních dopravních prostředků. Přes rychlost si přestáváme všimnout maličkostí okolo nás, proto mě chůze, kterou pokládám za základ veškerého pohybu, přivedla k pohledům z různých dopravních prostředků. Pokrok, jenž se neustále zrychluje, abychom neztráceli čas, provází nejen dopravu, ale také veškerou elektroniku. Brzy tak nebude výjimkou automobil, který je řízen počítačem a my tak budeme mít čas na práci i při dopravování. Tyto vyhlídky do budoucna neshledávám pozitivními, ale práce by se mohla ubírat také tímto směrem. S pozitivy jako je právě rychlost těchto prostředků jdou ruku v ruce negativa, mezi něž patří vlivy na životní prostředí. Můžeme tak doufat, že se časem stanou ekologičtější možnosti dostupnějšími pro většinu obyvatelstva, než jak tomu bylo doposud. Dalším tématem by tak mohly být dopady na životní prostředí, jelikož jde o aktuální téma, které se dotýká velmi úzce každého z nás. Existuje tak řada způsobů, jimiž by šlo na práci navázat.

Téma diplomové práce mě přivedlo především k zamyšlení nad aktuální situací v dopravě. Více jsem si začala všimnout uspěchaného života uprostřed městského ruchu, kde postrádám ticho přírody, ve které zapomeneme i na ty největší strasti. Uvědomila jsem si, že se nemění pouze pohledy na krajinomalbu, ale samotná krajina, kterou bychom neměli pokládat za samozřejmost. Začala jsem více toužit po procházkách, jež mi pomáhají pročistit si myšlenky a zbavit se stresu. Práce mě naučila vnímat okolí se všemi jeho detaily, ať už jdu pěšky nebo cestuji automobilem, vlakem nebo jiným dopravním prostředkem.

POUŽITÁ LITERATURA

1. *1000 geniálních obrazů*. Praha: Mladá fronta, 2007. ISBN 978-80-204-1647-6.
2. ADAMEC, Vladimír. *Doprava, zdraví a životní prostředí*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2156-9.
3. BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997. ISBN 978-80-200-1909-7.
4. BECKETT, Wendy a Patricia WRIGHT. *Toulky světem malířství*. Praha: Fortuna Print, 1998. ISBN 80-86144-10-0.
5. ČAPSKÁ, Veronika, MIHOLA, Jiří, ed. *Na cestě do nebeského Jeruzaléma: poutnictví v českých zemích ve středoevropském kontextu*. Brno: Moravské zemské muzeum, 2010. ISBN 978-80-7028-359-2.
6. GOMBRICH, E. H. a Lubomír KONEČNÝ. *Umění a iluze: studie o psychologii obrazového znázorňování*. Ilustroval Jan MALÝ, přeložil Miroslava GREGOROVÁ. Praha: Odeon, 1985. ARS.
7. HRON, Josef. *Jak namalovat krajinu*. Praha: SPN, 1978. Pomocné knihy pro žáky (Státní pedagogické nakladatelství).
8. KRAUSSE, Anna-Carola. *Dějiny malířství: od renesance po současnost*. Vyd. 2. Přeložil Jaroslava KRAJNÁ. Praha: Slovart, c2008. ISBN 978-80-7391-056-3.
9. LIBROVÁ, Hana. *Láska ke krajině?*. Brno: Blok, 1988.
10. LIBROVÁ, Hana. *Sociální potřeba a hodnota krajiny*. Brno: Univerzita J.E. Purkyně, 1987.
11. LITTLE, Stephen. *--ismy*. V Praze: Slovart, 2005. ISBN 80-7209-751-2.
12. MALIVA, Josef. *Doteky s uměním a časem*. Brno: Vysoké učení technické, 1996. ISBN 80-214-0822-7.
13. PHILLIPS, Sam. *--ismy*. V Praze: Slovart, 2013. ISBN 978-80-7391-762-3.
14. RVP ZV - ŠVP *Dejme šanci všem*. Olomouc: Základní škola a Mateřská škola, Řezníčkova 1, 2013. Dokument je dostupný v kanceláři školy.
15. *Současná česká krajina: krajinomalba a jiné cesty ke krajině: [Galerie moderního umění v Hradci Králové 9. června - 28. srpna 2011]*. V Hradci Králové: Galerie moderního umění, 2011. ISBN 978-80-85025-93-4.
16. STIBRAL, Karel. *Proč je příroda krásná?: estetické vnímání přírody v novověku*. Praha: Dokořán, 2005. Bod (Dokořán). ISBN 80-7363-008-7.
17. WITTLICH, Petr. *Umění a život: doba secese*. Praha: Artia, 1987.

18. WOLF, Norbert. *Albrecht Dürer: 1471-1528: génius německé renesance*. Praha: Slovart, 2007. ISBN 978-80-7209-889-7.
19. ZELENÝ, Lubomír. *Osobní přeprava*. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-266-2.
20. ZEMÁNEK, Jiří, ed. *Od země přes kopec do nebe--: o chůzi, poutnictví a posvátné krajině*. Praha: Arbor vitae, 2005. ISBN 80-86300-66-8.
21. ZIBURA, Ladislav. *40 dní pěšky do Jeruzaléma: o pouti bez cukrové vaty*. Brno: BizBooks, 2015. ISBN 978-80-265-0427-6.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

1. 10 MOST FAMOUS LANDSCAPE ARTISTS AND THEIR MASTERPIECES. *Learnodo-newtonic* [online]. [cit. 2019-02-11]. Dostupné z: <https://learnodo-newtonic.com/famous-landscape-artists>
2. Adem Potas - Watercolor landscapes. *My Modern Met* [online]. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: <https://mymodernmet.com/watercolor-landscapes-adem-potas/>
3. Biografie. *Jiří Kubový* [online]. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: <http://www.jirikubovy.cz/biografie/>
4. David Hockney. *Wide Walls* [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné z: <https://www.widewalls.ch/contemporary-landscape-artists/david-hockney/>
5. Filip Černý. *Artlist* [online]. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/filip-cerny-1396/>
6. František Skála. *Artlist* [online]. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/frantisek-skala-139/>
7. Gerhard Richter. *Wide Walls* [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné z: <https://www.widewalls.ch/contemporary-landscape-artists/gerhard-richter/>
8. Irena Kononova - Luminous Textured Landscape Paintings. *My Modern Met* [online]. [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <https://mymodernmet.com/irena-kononova-luminous-textured-landscape-paintings/>
9. Jan Hisek - biografie. *Jan Hisek* [online]. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: <http://www.hisek.cz/biografie.html>
10. Joakim Allgulander. *Wide Walls* [online]. [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <https://www.widewalls.ch/artist/joakim-allgulander/>
11. Jules de Balincourt. *Wide Walls* [online]. [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <https://www.widewalls.ch/contemporary-landscape-artists/jules-de-balincourt/>
12. Michal Nesázal. *Artlist* [online]. [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/michal-nesazal-424/>
13. *Mobilita podle druhu dopravy* [online]. Centrum dopravního výzkumu, 7.3.2007 [cit. 2019-02-02]. Dostupné z: <https://www.czrso.cz/clanek/mobilita-podle-druhu-dopravy/?id=1399>
14. Peter Doig. *Wide Walls* [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné z: <https://www.widewalls.ch/contemporary-landscape-artists/peter-doig/>

15. Scott Naismith - biography. *Contemporary Six* [online]. [cit. 2019-02-18]. Dostupné z:
<https://www.contemporarysix.co.uk/artists/scott-naismith/biography/>
16. The Monk by the Sea. *Wikipedia* [online]. [cit. 2019-03-06]. Dostupné z:
https://en.wikipedia.org/wiki/The_Monk_by_the_Sea
17. Tomáš Císařovský. *Artlist* [online]. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z:
<https://www.artlist.cz/tomas-cisarovsky-1183/>
18. Winter Landscape. *Wassily Kandinsky* [online]. [cit. 2019-03-06]. Dostupné z:
<https://www.wassilykandinsky.net/work-123.php>

SEZNAM OBRAZOVÉ DOKUMENTACE

Obr. č. 1: Cycle with scenes from the Odyssey, Via Graziosa. *Musei Vaticani* [online]. [cit. 2019-02-09]. Dostupné z:

http://www.museivaticani.va/content/dam/museivaticani/immagini/collezioni/musei/sala_nozze_aldobrandine/00_02_Ciclo_Odissea_incontro_Ulisse_dettaglio.jpg/jcr:content/renditions/cq5dam.web.1280.1280.jpeg

Obr. č. 2: Villa livia roma affreschi - Cerca con Google. *Pinterest* [online]. Patricia Glee Smith [cit. 2019-02-09]. Dostupné z:

<https://cz.pinterest.com/pin/561613016013194984/?lp=true>

Obr. č. 3: Giotto di Bondone - Lamentation of Christ [online]. [cit. 2019-02-10]. Dostupné z: <https://arthive.com/res/media/img/oy1000/work/2cf/602222.jpg>

Obr. č. 4: Ambrogio Lorenzetti - Effetti del Buon Governo in campagna. *Finestre su Arte, Cinema e Musica* [online]. [cit. 2019-02-10]. Dostupné z:

<https://finestresuartecinemaemusica.blogspot.com/2016/02/la-natura-nellarte-gli-effetti-del-buon.html>

Obr. č. 5: *Ilustrace se skupinou poutníků u měsíce srpna* [online]. [cit. 2019-02-09]. Dostupné z:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c5/Les_Très_Riches_Heures_du_duc_de_Berry_aout.jpg

Obr. č. 6: *Retable de l'Agneau mystique* [online]. [cit. 2019-02-09]. Dostupné z:

[https://es.m.wikipedia.org/wiki/Archivo:Retable_de_l%27Agneau_mystique_\(7\).jpg](https://es.m.wikipedia.org/wiki/Archivo:Retable_de_l%27Agneau_mystique_(7).jpg)

Obr. č. 7: Pieter Bruegel st. - Zimní krajina s bruslaři. *Slavné obrazy* [online]. [cit. 2019-02-10]. Dostupné z: <http://www.slavneobrazy.cz/obr/pict/2066.jpg>

Obr. č. 8: Albrecht Dürer – Pohled na Arco, 1495. *Slavné obrazy* [online]. [cit. 2019-02-10]. Dostupné z: https://fr.wikipedia.org/wiki/Fichier:Burg_arco_dürer_1495.JPG

Obr. č. 9: Paesaggio Uffizi Leonardo. *Umbria on* [online]. [cit. 2019-02-10]. Dostupné z: <http://www.umbriaon.it/2015/wp-content/uploads/2016/10/paesaggio-uffizi-leonardo.jpg>

Obr. č. 10: Bouře (obraz). *Wikipedia* [online]. [cit. 2019-02-10]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Bouře_\(obraz\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Bouře_(obraz))

Obr. č. 11: Pohled na Toledo. *Art museum* [online]. [cit. 2019-02-11]. Dostupné z: http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=396

Obr. č. 12: The sea at Haarlem by Jan van Goyen. *Painting planet* [online]. [cit. 2019-02-11]. Dostupné z: <https://painting-planet.com/the-sea-at-haarlem-by-jan-van-goyen/>

Obr. č. 13: Wooded Dunes. *Wikipedia* [online]. [cit. 2019-02-11]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Wooded_Dunes#/media/File:Jacob_Isaacksz._van_Ruisdael_-_Landscape_with_a_House_in_the_Grove_-_WGA20472.jpg

Obr. č. 14: Ascanius ashmolean museum university of oxford. *Studio international* [online]. [cit. 2019-02-11]. Dostupné z: <https://www.studiointernational.com/images/articles/1/lorrain-2012/ascanius-ashmolean-museum-university-of-oxford-b.jpg>

Obr. č. 15: Annibale Carracci [online]. [cit. 2019-02-11]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Annibale_Carracci_003.jpg

Obr. č. 16: William Turner u Labe. *Vltava rozhlas* [online]. [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/sites/default/files/images/02378547.jpeg>

Obr. č. 17: Approach to Venice. *Useum* [online]. [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: <https://useum.org/artwork/Approach-to-Venice-Joseph-Mallord-William-Turner-1844>

Obr. č. 18: John Constable - Wivenhoe Park, Essex. *Wikipedia* [online]. [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Wivenhoe_Park_\(painting\)#/media/File:John_Constable_-_Wivenhoe_Park,_Essex_-_Google_Art_Project.jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/Wivenhoe_Park_(painting)#/media/File:John_Constable_-_Wivenhoe_Park,_Essex_-_Google_Art_Project.jpg)

Obr. č. 19: The Monk by the Sea. *Wikipedia* [online]. [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/The_Monk_by_the_Sea#/media/File:Caspar_David_Friedrich_-_Der_Mönch_am_Meer_-_Google_Art_Project.jpg

Obr. č. 20: Marc horse in a landscape. *Wikipedia* [online]. [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f0/Marc-horse_in_a_landscape.jpg

Obr. č. 21: Krajina se zříceninou chrámu Antonín Mánes. *Národní galerie Praha* [online]. [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: http://sbirky.ngprague.cz/dielo/CZE:NG.O_1254

Obr. č. 22: Corot Ville d'Avray. *Wikimedia* [online]. [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/8/80/Corot.villedavray.750pix.jpg/1200px-Corot.villedavray.750pix.jpg>

Obr. č. 23: William Holman Hunt, Our English Coasts (Strayed Sheep). *Smart history* [online]. [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: <https://smarthistory.org/hunt-our-english-coasts-strayed-sheep/>

Obr. č. 24: Jezírko s lekníny. *Slavné obrazy* [online]. [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: <http://www.slavneobrazy.cz/obr/pict/4566.jpg>

Obr. č. 25: Sisley - Meadow. *The art wolf* [online]. [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: <http://www.theartwolf.com/landscapes/images/1875-sisley-meadow.jpg>

Obr. č. 26: Seine at the Grande-Jatte. *Slavné obrazy* [online]. [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <https://www.slavneobrazy.cz/seurat-georges-seine-at-the-grande-jatte-ido-991>

Obr. č. 27: Montagne Sainte-Victoire with Large Pine. *The Courtauld Institute of Art* [online]. [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <https://courtauld.ac.uk/gallery/collection/impressionism-post-impressionism/paul-cezanne-mount-sainte-victoire-with-a-large-pine>

Obr. č. 28: Vincent van Gogh - Pole s havrany. *Slavné obrazy* [online]. [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <https://www.slavneobrazy.cz/gogh-vincent-van-pole-s-havrany-ido-1680>

Obr. č. 29: Pont sur le Riou - André Derain (1906). *Pinterest* [online]. Martin Pimont [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <https://www.pinterest.es/pin/660481101574438402/>

Obr. č. 30: *Village Pond* [online]. [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <https://www.akg-images.com/Docs/AKG/Media/TR5/c/b/a/1/AKG40925.jpg>

Obr. č. 31: Winter Landscape. *Wassily Kandinsky* [online]. [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <https://www.wassilykandinsky.net/work-123.php>

Obr. č. 32: Picasso , Cubist Landscape “Woods” 1908. *Pinterest* [online]. Joyce Euverman [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/344243965248362957/?lp=true>

Obr. č. 33: Yves Tanguy Mama, Papa Is Wounded! 1927. *MoMA* [online]. [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://www.moma.org/collection/works/78701>

Obr. č. 34: Gerhard Richter - *Before the Horizon* [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné z: <https://d2jv9003bew7ag.cloudfront.net/uploads/Gerhard-Richter-Before-the-Horizon-via-edmccaskey.wordpress-com.jpg>

Obr. č. 35: David Hockney - *The Arrival of Spring in Woldgate* [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné z: <https://d2jv9003bew7ag.cloudfront.net/uploads/David-Hockney-The-Arrival-of-Spring-in-Woldgate-East-Yorkshire-2011-via-harpersbazaar-com.jpg>

Obr. č. 36: Peter Doig [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné z: <https://d2jv9003bew7ag.cloudfront.net/uploads/Peter-Doig-via-pinterest-com.jpg>

Obr. č. 37: Joakim Allgulander. *Wide Walls* [online]. [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <https://www.widewalls.ch/artist/joakim-allgulander/>

Obr. č. 38: Jules de Balincourt - *Canyon Kids* [online]. [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: https://www.studiointernational.com/images/articles/b/balincourt-jules-2016/JDB70_Canyon-Kids_2016.jpg

Obr. č. 39: Amur Painting by Irena Kononova. *Saatchi Art* [online]. [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <https://www.saatchiart.com/account/artworks/6546>

Obr. č. 40: Adem Potas. *Pinterest* [online]. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z:

<https://cz.pinterest.com/pin/441704675945881206/visual-search/?x=15&y=15&w=470&h=595>

Obr. č. 41: Scott Naismith - Island equinox. *Artsper* [online]. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z:

<https://www.artsper.com/en/contemporary-artworks/painting/255655/island-equinox>

Obr. č. 42: Nekonečný příběh, iniciála "A". *František Skála* [online]. [cit. 2019-02-21].

Dostupné z: <http://www.frantaskala.com/cs/veci/kategorie/75/106/112>

Obr. č. 43: Hejkal. *Jan Hísek* [online]. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z:

http://www.hisek.cz/obrazy_html/hejkal.html

Obr. č. 44: *Současná česká krajina: krajinomalba a jiné cesty ke krajině: [Galerie moderního umění v Hradci Králové 9. června - 28. srpna 2011. V Hradci Králové: Galerie moderního umění, 2011. ISBN 978-80-85025-93-4, str. 5.*

Obr. č. 45: Les 2. *Filip Černý* [online]. [cit. 2019-02-22]. Dostupné z:

<http://www.filipcerny.cz/2005/les2.jpg>

Obr. č. 46: *Současná česká krajina: krajinomalba a jiné cesty ke krajině: [Galerie moderního umění v Hradci Králové 9. června - 28. srpna 2011. V Hradci Králové: Galerie moderního umění, 2011. ISBN 978-80-85025-93-4, str. 11.*

Obr. č. 47: Stromy. *Jiří Kubový* [online]. [cit. 2019-02-22]. Dostupné z:

<http://www.jirikubovy.cz/wp-content/uploads/2018/10/06-Stromy-513-1030x422.jpg>

Obr. č. 48: V západu slunce. *Petr Malina* [online]. [cit. 2019-02-23]. Dostupné z:

<https://www.petrmalina.cz/file/gallery/g0507.jpg>

Obr. č. 49: *Současná česká krajina: krajinomalba a jiné cesty ke krajině: [Galerie moderního umění v Hradci Králové 9. června - 28. srpna 2011. V Hradci Králové: Galerie moderního umění, 2011. ISBN 978-80-85025-93-4, str. 16.*

Obr. č. 50: *Současná česká krajina: krajinomalba a jiné cesty ke krajině: [Galerie moderního umění v Hradci Králové 9. června - 28. srpna 2011. V Hradci Králové: Galerie moderního umění, 2011. ISBN 978-80-85025-93-4, str. 16.*

Obr. č. 51: *Současná česká krajina: krajinomalba a jiné cesty ke krajině : [Galerie moderního umění v Hradci Králové 9. června - 28. srpna 2011. V Hradci Králové: Galerie moderního umění, 2011. ISBN 978-80-85025-93-4, str. 17.*

Obr. č. 52: Pohled z automobilu

Obr. č. 53: Pohled z letadla

Obr. č. 54: Motion Blur. *Flickr.com* [online]. Mark Pont [cit. 2019-03-12]. Dostupné z:

https://c1.staticflickr.com/7/6031/6285998379_bb643908eb_b.jpg

- Obr. č. 55: Návrh chůze 1
- Obr. č. 56: Návrh chůze 2
- Obr. č. 57: Návrh pohledu z automobilu
- Obr. č. 58: Návrh pohledu z metra
- Obr. č. 59: Návrh pohledu z lodi
- Obr. č. 60: Návrh pohledu z vlaku 1
- Obr. č. 61: Návrh pohled z vlaku 2
- Obr. č. 62: Návrh pohledu z letadla 1
- Obr. č. 63: Návrh pohledu z letadla 2
- Obr. č. 64: Návrh pohledu z kosmické lodě
- Obr. č. 65: Pohled z automobilu
- Obr. č. 66: Pohled z lodi
- Obr. č. 67: Pohled z vlaku 1
- Obr. č. 68: Pohled z vlaku 2
- Obr. č. 69: Pohled z letadla 1
- Obr. č. 70: Pohled z letadla 2
- Obr. č. 71: Monet [online]. [cit. 2019-03-01]. Dostupné z:
http://mediad.publicbroadcasting.net/p/kcur/files/styles/x_large/public/201609/claude_monet_-_water_lilies_1917-1919.jpg
- Obr. č. 72: Mary Cassatt [online]. [cit. 2019-03-01]. Dostupné z:
<http://www.theartwolf.com/articles/impressionism/cassatt-summertime.jpg>
- Obr. č. 73: Fotografie pořízená na procházce a převedená do černobílého odstínu
- Obr. č. 74: Výsledná práce
- Obr. č. 75: MARTIN, Sylvia, GROSENICK, Uta, ed. *Futurismus*. V Praze: Slovart, c2007. ISBN 978-80-7209-874-3, str. 39.
- Obr. č. 76: MARTIN, Sylvia, GROSENICK, Uta, ed. *Futurismus*. V Praze: Slovart, c2007. ISBN 978-80-7209-874-3, str. 53.
- Obr. č. 77: Pohled z vlaku voskovkami
- Obr. č. 78: Nový obraz vytvořený škrábáním
- Obr. č. 79: Jackson Pollock - White Light, 1954. MoMA [online]. [cit. 2019-03-01]. Dostupné z:
<http://www.moma.org/media/W1siZiIsIjI5ODczNCJdLFsicCIIsImNvbnZlcnQiLCItcmVzaXplIDIwMDB4MjAwMFx1MDAzZSJdXQ.jpg?sha=169ba81096deccfb>
- Obr. č. 80: Kiman Martin – *Mana Pool*, 2016 [online]. [cit. 2019-03-01]. Dostupné z:
https://yra.s3.amazonaws.com/images/news/65_medium_wide.jpg?1485901925

Obr. č. 81: Sharilyn Neidhardt - *The gold coast* [online]. [cit. 2019-03-01]. Dostupné z:

https://humanchess.typepad.com/paintings/images/goldcoast_small.jpg

Obr. č. 82: Sarat Kumar Moharana – *Google Map, 2013* [online]. [cit. 2019-03-01].

Dostupné z: <https://images.fineartamerica.com/images-medium-large-5/google-map-sarat-kumar-moharana.jpg>

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Lucie Machů
Katedra:	Katedra výtvarné výchovy
Vedoucí práce:	Mgr. Magdalena Adámková Turzová Ph.D.
Rok obhajoby:	2019

Název práce:	Cestování
Název v angličtině:	Travelling
Anotace práce:	V diplomové práci s názvem „Cestování“ hrají hlavní roli dopravní prostředky a krajina. Práce se skládá ze tří částí. V praktické části jsem vytvořila malby pohledů na krajinu z různých dopravních prostředků. V teoretické části se věnuji historickému vývoji krajinomalby až po současné autory, kteří mi byli inspirací. Dále se věnuji jednotlivým dopravním prostředkům. V didaktické části představuji výtvarný projekt „Cíl je cesta“, jehož cílem je seznámit žáky s dopravními prostředky a vést je k intenzivnějšímu vnímání cest, ale i svého okolí.
Klíčová slova:	Cestování, dopravní prostředky, příroda, krajinomalba, projekt
Anotace v angličtině:	In the diploma thesis entitled "Travelling", the means of transport and landscape play a major role. The work consists of three parts. In the practical part I have painted landscape views from various means of transport. In the theoretical part I deal with the historical development of landscape painting to present authors who have been my inspiration. Furthermore I deal individual means of transport. In the didactic section I'm introducing the art project "The way is the goal", whose goal is to familiarize students with the means of transport and lead

	them to a more intense perception of the ways and their surroundings.
Klíčová slova v angličtině:	Travelling, means of transport, nature, landscape, project
Přílohy vázané v práci:	Přiložené CD
Rozsah práce:	84 stran
Jazyk práce:	Český jazyk